

NR. 1
2007

30. ÅRGANG

Mortepumpen 30 år!

Mortepumpen

The logo consists of a stylized, dark brown silhouette of a pump or crane structure, positioned to the left of the title.

INFORMASJONSBLAD FOR ELDRE I STAVANGER

Informasjonsblad for eldre
i Stavanger

Utgitt av:
Stavanger kommune
Oppvekst og levekår

Redaktør:
Stein Hugo Kjelby

Redaksjonskomité:

Inger Lied
inger.lied@stavanger.kommune.no

Helga Laake
hlaake@online.no

Halvor Ingebretsen
halvor.ingebretsen@chello.no

Gerd Borgenvik
gebo80@msn.com

Stein Hugo Kjelby
skjelby@stavanger.kommune.no

Redaksjonens adresse:

«Mortepumpen»
Eiganes og Tasta
helse- og sosialdistrikt
Løkkeveien 99

Postboks 55, 4001 Stavanger
Tlf. 51 50 82 96

Bladet kommer ut 4 ganger pr.
år og sendes fritt til alle over
67 år i Stavanger kommune

Neste nummer kommer ut
8. juni 2007

Stoff må være i redaksjonen
23. april 2007

Forsidebilde:
Fra Oljemuseet i Stavanger.
Det er nå over 40 år siden
oljeeventyret startet.

Se artikkel s. 28

Foto:

Siv Egeli – Stavanger kommune

Opplag:
12.000 eksemplarer

Trykk og layout:
Allservice AS
4017 Stavanger

På redaktørkrakken:

Beklagelse, men mest jubileumsglede

Først må vi beklage at Mortepumpens desembernummer ble så forsinket. Det var ikke få av dere lesere som ringte og etterlyste bladet. En serie med uheldige omstendigheter forsinket utgivelsen. Når så Mortepumpen var klar for utsendelse var vi så nær jul at B posten ikke ble prioritert.

Selv om vi i redaksjonen var lei for det som skjedde, var det likevel litt oppmuntrende for oss at så mange savnet Mortepumpen. Til og med på Eldrerådets julekonsert i Domkirken ble Mortepumpen etterlyst fra kirkens lesepult!

Vi kan trøste oss med at det var første gang i Mortepumpens 30 årige historie at noe slikt har hendt.

30 år! Ja vi er stolte på kommunens vegne. Stavanger kommune er sannsynligvis den eneste kommune i landet, uten om Bergen, som har et slikt tilbud som Mortepumpen til sine pensjonister. Flere kommuner har forsøkt uten videre hell.

Iløpet av disse 30 årene har samfunnet forandret seg, ikke minst på det teknologiske feltet. Så også med Mortepumpen. Etter at Mortepumpen for noen år siden ble lagt ut på Internett, vet vi at det sitter siddiser rundt om i verden og leser Mortepumpen. Ja, ikke bare siddiser. Redaksjonen får gode tilbakemeldinger også fra andre lesere.

Ellers har Mortepumpen også denne gang et variert innhold som vi håper vil interessere dere lesere. En nyhet på side 39 gjør vi spesielt oppmerksom på. Stavanger kommune kommer med et nytt tilbud: Fritt sykehjemvalg. Det innebærer at hvis du en gang får bruk for sykehjemsplass, kan du velge hvilket sykehjem du vil bo på. Et flott tilbud og en betryggelse om at du får bo et sted du selv ønsker.

For at Mortepumpen virkelig skal bli det talerøret som opprinnelig tenkt for byens pensjonister, oppfordrer vi dere lesere til engasjement. Kom gjerne med både ris og ros. En konstruktiv tilbakemelding fra dere vil være en god støtte og korleksjon for redaksjonskomiteen.

Bli en «Mortepumper» du også!

BYPROFILEN

Konrad B. Knutsen

Av Helga Laake

Mer enn de fleste har Konrad B. Knutsen vært med på å legge til rette for den rivende utvikling, ikke bare i Stavanger, men hele regionen opplevde på 60- og 70-tallet. Og når det gjelder etableringen av Stavanger som oljehovedstad, kan en jo spørre seg om dette ville ha skjedd, hvis ikke Konrad B. Knutsen hadde sittet som rådmann i Stavanger i de avgjørende årene frem til juni 1972, da Stortinget vedtok å plassere Oljedirektoratet og Statoil i Stavanger. Selv sier han: Etableringen av Stavanger som oljehovedstad var først og fremst resultatet av et flerårig og entusiastisk samarbeid mellom kommunene i Stavanger-regionen, for å gi så vel næringslivet som utdanning og forskning mulighet til å vokse og utvikle seg. Da Stortinget i 1972 endelig vedtok lokaliseringen av Statoil og Oljedirektoratet, var dette følgelig et resultat av et teamarbeid over flere år. Å si noe annet er å vise liten respekt for det entusiastiske samarbeid som foregikk både mann og mann i mellom og på tvers av partigrensene i denne perioden.

Konrad Birger Knutsen ble født den 21. september 1925 på Voss, men han vokste opp og gikk på skole i Bergen frem til 1940, da han sammen med foreldrene flyttet til Trondheim, der de bodde helt frem til 1946. Da ble Konrad som alle andre unge, friske menn, innkalt til militærtjeneste, som han avtjente i hovedsak i Motortransportkompaniet i den nyopprettede Tysklandsbrigaden.

Etter avtjent verneplikt dro han i 1947 til Oslo for å studere juss, og 3 år senere, det var våren 1950, kunne han smykke seg med tittelen Cand. jur.

Selv med en laud i lomma, var det vanskelig for nyutdannede jurister å få jobb i første del av 50-årene, noen arbeidet sågar uten lønn for å få praksis på advokatkontor! Men han var heldig, fikk først en jobb i politiet, før han i januar 1952 fikk stilling som dommerfullmektig i Vadsø. Da hadde han for øvrig allerede truffet sitt hjertes utkårede, Kirsten Hagen, som han giftet seg med i 1951.

De ble i Vadsø i 2 år, deretter flyttet de til Oslo hvor han ble ansatt som sekretær i Kommunaldepartementet før de igjen dro tilbake til Bergen der han først jobbet

---

---

som assistent for professor Waaler (ved Norges Handelshøyskole) i forbindelse med *Solstrand-kursene*, som på den tid var en nyskaping i administrasjons- og personutvikling for ledere i privat og offentlig virksomhet. Senere ble han formannskaps- og rådmannssekretær i Laksevåg kommune, til han i 1958 fikk stillingen som rådmann i Hetland kommune.

Da Konrad og kona Kirsten kom til Hetland/Stavanger i 1958, trivdes de fra første stund. Det tok derfor ikke lang tid før de bygget seg hus på Hinna, hvilket signaliserte at her kunne de tenke seg å bli – *lenge*.

At dette viste seg å være et lykkelig valg, ikke bare for Konrad personlig – hans raske karriere er et tydelig bevis for det – men også for Stavanger og regionen som helhet, kan de mange prosjekter han var med på å fullføre bevitne.

Men først litt om hans karriere:

Etter ca. 6 år i rådmannsstolen i Hetland, ble han oppfordret til å søke stillingen som teknisk rådmann i Stavanger kommune. Den sittende rådmann Karsten Søyland, hadde gitt beskjed om at han ønsket avløsning. Forberedelsene til sammenslåingen av Hetland, Madla og Stavanger var på dette tidspunkt (1964) kommet så langt, at det bare var et spørsmål om uker/måneder før storkommunen Stavanger var et faktum. Dette skjedde i 1965, og da var Konrad B. Knutsen allerede på plass som teknisk rådmann i storkommunen Stavanger.

I 1967 ble daværende finansrådmann Andreas Cappelen utnevnt til byrettsdommer i Stavanger, hvilket innebar at stillingen som finansrådmann ble ledig.

Konrad B. Knutsen søkte og ble ansatt som Cappelens etterfølger.

Men karrieren stoppet ikke der. I 1973 ble han nemlig oppfordret til å søke fylkesmannsembetet i Rogaland. Han legger ikke skjul på at dette ble et vanskelig valg. Han trivdes nemlig fortreffelig i jobben som finansrådmann. På dette tidspunkt i byens historie, var det å være rådmann i Stavanger å delta i en tilrettelegging for en utvikling av byen og distriktet, som byens borgere aldri før hadde sett maken til. På dette tidspunkt hadde han imidlertid lagt bak seg engasjement i flere store prosjekter, 1. det store planarbeidet for å få Forus lagt ut til industriområde, 2. etableringen av Stavanger som landets oljehovedstad (herunder lokaliseringen av Statoil og Oljedirektoratet), 3. universitetssaken og utviklingen av Rogalandsforskning, for å nevne noen.

Tanken på nye utfordringer ble imidlertid tungen på vektskålen. Fra 1973 er han følgelig utnevnt til Rogalands nye Fylkesmann.

Og nye utfordringer kom. Allerede samme år – i 1973 – fikk han nemlig spørsmål om han kunne tenke seg å bli Riksmeklingsmann – la seg oppnevne for den vanlige 3 års perioden. For å gjøre en lang historie kort: Han svarte ja til dette også, dog på den betingelse at han beholdt embetet som fylkesmann, og at kontorsjefen, Frede Cappelen, kunne konstitueres som fylkesmann dersom fylkesmannen/han ble fraværende under lengre meklingsarbeid i Oslo. Dette ble akseptert.

I de etterfølgende år lot Konrad B. seg oppnevne for 2 nye 3-års perioder, hvilket innebar at han satt både som fylkesmann

Kirsten og Konrad på Island.

og riksmeklingsmann frem til oktober 1981.

Konrad var på dette tidspunkt en mann i sin beste alder, 56 år gammel.

Hjemme satt den alltid like trofaste Kirsten og ventet på han. Det samme gjorde 3 døtre: Kjersti, den eldste var blitt 27, Anne Karin 23, og Ingunn 19. Det gikk opp for han at han egentlig hadde sett lite til dem i disse årene. Det var selvsagt ikke meningen at det skulle bli slik. Han innså imidlertid at nå var tiden inne til å velge ny kurs. Det var kanskje den dagen kona hans spurte ham hvorfor de hadde bygget hytte på Voss, at han tenkte *nå* eller aldri. Så da han i 1981 ble

tilbudt stillingen som administrerende direktør for Rogalandsbanken, sa han ja.

Han så nå for seg hyggelige timer sammen med familien, og ikke minst lange, uavbrutte ferier på den nybygde hytta deres på Voss.

Årene i banken ble imidlertid tyngre enn forutsatt. Bankens økonomi var på ingen måte det den nye direktøren var blitt forespeilet. Han overveiet faktisk å forlate banken samme året som han begynte. Men han ble på sin post – sto løpet ut som det heter. Noe annet ville antagelig være svært ulikt han.

Da Konrad B. Knutsen etter oppnådd pensjonsalder, fratrådte som administrerende direktør i Rogalandsbanken A/S i 1987, opprettet han sin egen advokatpraksis. Hensikten var «å ha det formelle i orden», sier han, dersom noen av de oppdrag han regnet med å ivareta fremover, ville kreve dette. Så noen advokatpraksis i tradisjonell forstand, drev han ikke i disse årene. Å være styreformann i oljeselskapet Elf Aquitaine Norge A/S, var nærmest en full dags jobb i seg selv – så det å ivareta denne funksjonen, samtidig som han også hadde andre viktige oppdrag, gjorde at han hadde mer enn nok å henge fingrene i.

Han satt som styreformann for Elf Aquitaine til han fylte 67 år, men fortsat-

---

---

te sitt engasjement i dette selskapet enda i 2 år, nå som stavangeravdelingens «spesi-alkontakt» med Pariskontoret.

Pensjonist? Nei, takk

Selv etter at han fylte 70 vegret han seg for å gå inn i pensjonistenes rekker. Pensjonist han? Nei takk. Hans forskjellige engasjementer holdt ham hele tiden fullt sysselsatt fra tidlig morgen til den sene kveld. «Jeg har heldigvis aldri hatt den følelsen at jeg ikke visste hva jeg skulle gjøre», sier han. Derfor har han aldri følt at han har gått på tomgang. «Men kreftene er jo ikke de samme som før», tilføyer han, «slik at en får jo ikke gjort like meget nå, som en fikk gjort i yngre år».

For 5 år siden – i januar 2002 – døde imidlertid Kirsten etter en kort, men vond sykdomsperiode. «Vi var begge realistiske nok til å vite at før eller senere ville en av oss dø først, og at en av oss derfor ville bli sittende igjen alene. Det hadde vi snakket om, og det var vi forberedt på. Men en kan aldri forberede seg på alt det som skjer, når det så skjer», sier han stille.

Og det ble forferdelig tomt og stille hjemme etter hun gikk bort. Han var så vant til å høre stemmen hennes inne fra stuene når han kom hjem. Nå var det ikke en lyd å høre. Han gjorde det derfor til en vane å sette på radioen så snart han kom inn i stuen – for å overdøve stillheten.

Rent praktisk ble han også satt på prøve. Han hadde aldri overanstrengt seg i huset. Kirsten hadde tatt seg av det som måtte gjøres. Nå måtte han gjøre det selv. Hans 3 voksne døtre, alle velutdannet med full jobb og familie, hadde mer enn nok å henge fingrene i. Han innså derfor at dette måtte han klare selv. Det

var ikke lett, men han tok det som en utfordring.

Så i dag nevner han det å stelle huset, gjøre rent, handle og lage mat, som noe av det viktigste han foretar seg i løpet av en uke. Men han tar seg også tid til å besøke venner som allerede er kommet på sykehjem, møte den faste vennegjengen på Hinnasenteret en gang i uka, og stille opp på de faste møtene i Senior Ynglingen eller Pensjonistuniversitetet.

Konrad har imidlertid alltid vært en friluftsmann, så han tar seg gjerne tid til en tur i Sørmarka når været tillater det, og fordi han faktisk også er en morgenfugl går han 3 ganger i uka – klokka 07.30 – til

Stavanger Sports Club, som jo er hans nærmeste nabo, og driver fysisk trening en times tid før frokosten fortæres. Og om ikke det er beundringsverdig nok, så forteller han at han fortsatt – etter endt trening – tar trappene når han så skal opp i sin leilighet i 14. etasje!

Men han vil ikke fortelle verken meg eller andre hvor lang tid han bruker.

Nei, hvorfor skulle han nå det!

«VASKAN» PÅ HEATHROW

Heathrow er en flyplass utenfor London. «Vaskan» er det lokale navn på en leikarring.

De yngre kjenner mer til Heathrow enn til «Vaskan».

Eldre vil huske «Vaskan» som en danselek som våre pietistiske lærere godtok. Vanlig dans var «synd».

I årene (for vår generasjon) før krigen 1939–45 hadde 7de klassene på folkeskolene en «plantetur»: På sykkel og noen med buss kjørte vi til plantefeltet som for vår klasse var Ullandhaug. Vi skulle skogkle Norge. Det var en hyggelig utflukt. Vi hadde mat og drikke og litt knask med oss.

Vi hadde mange og lange pauser, som ble brukt til spising og til å leke «vaskan».

Leken var enkel – Vi dannet en ring – jente og gutt var par. Minst en jente og en gutt var «fri» og kunne stjele en ny partner, og den som ble alene måtte selv ut på «tjangs».

Til leiken sang vi de kjente versene.

*Hva skal den på ballet gjøre
som seg ingen dame har:*

*Han skal tage seg en annen,
og så røge på sigar.
Tror jeg trallalla la –
tror jeg trallalla
trallalalalala.*

*Tyven tyven skal du hete,
for du stjal min lille venn.
Men jeg har den sanne glede,
at jeg snart får en igjen,
tror jeg osv.*

VASKAN... SISTE GANG
TJUNG... TYVEN...

*Jeg tror du står og sover,
og ikke passer på.*

*Å nei å nei jeg sover ei.
Jeg sover eller våker,
så tenker jeg på deg,
tror jeg trallalla.....*

*Siste gang jeg var på Sola,
Mistet jeg min paraply.
Og den kostet tyve kroner,
og den var så svinadyr,
Tror jeg trallalla.....*

Der var sikkert flere vers – blandt annet om den søte lille Jensen, Skomaker Svendsen – som var så søt.

Kanskje noen lesere husker flere?

Mange år senere fikk jeg bruk for «vaskan».

En hel del fotballfrelste fra Stavanger var med på en chartertur til London for å se Erik Thorstvedt stå i mål for Tottenham. Da vi om søndagen kom til Heathrow for å

---

reise hjem, fikk vi beskjed om at vårt fly ville bli flere timer forsinket.

Alle flyreisende som har opplevd slike forsinkelser vet hvor langsomt tiden går. Den første timen bruker en til å finne en god sitteplass – senere blir det verre.

Da kom jeg på følgende ide: Jeg snakket med noen av våre medpassasjerer og sammen laget vi en ring og startet opp med sangleken: Det tok ikke lang tid før flere og flere fulgte opp: Tekstene ble fort lært.

Vi ble lagt merke til og stadig flere av ventende passasjerer samlet seg rundt ringen og klappet takten.

Jeg husker ikke hvor lenge vi holdt på – kanskje en time. Vi stoppet fordi fra høyta-leren kom det beskjed om at vårt fly var klart.

Fra tilskuerne fikk vi trampeklapp og heia rop og de hjalp oss med bagasjen og klapp på skulderen.

Jeg tror ikke det er vanlig at passasjerer opptrer med leikarring på en flyplass og får trampeklapp som bifall.

Men «løye» var det.

Jan Ivarson

Rådgivningskontoret for pensjonister

Trenger du hjelp til følgende problemer:

- fylle ut skjemaer, søknader, selvangivelsen m.m.
- råd i arvespørsmål eller skrive testamente
- overføre eiendom (hus eller hytte) til barna
- finne frem til rett person eller kontor som kan løse problemet for deg
- hvor du skal henvende deg vedrørende pensjonen din
- behov for en samtale om noe som plager deg
- andre problemer?

Da er det mulig at **Rådgivningskontoret for pensjonister** kan hjelpe deg.

Kontoret har åpent alle dager fra mandag til fredag mellom 10.00 og 12.00, men stengt de dagene/ukene som grunnskolen har ferie.

Rådgivningskontoret drives av Fellesutvalget for pensjonistforeninger i Stavanger. Rådgivningen er gratis og er et tilbud til alle pensjonister.

Vår adresse er Kongsgaten 43, inngang fra Parken. Ring gjerne og bestill time på **telefon 51 50 78 90.**

– Vi må ikke bli historieløse ...

sier Jan C. W. Ivarson som ivrer etter å ivareta sin fars sans for betydningen av et nært forhold til bruk av overleveringene fra tidligere generasjoner.

Tekst og foto: Halvor Ingebretsen

Jan. C. W. Ivarson er sønn av direktør Oscar Andreas Iversen og kona Ellinor Wiksøe. Oscar A. Iversen var i sin tid en profilert «borger av byen» og levende opptatt, interessert og engasjert i Stavangers pulserende liv på nær sagt alle områder. Han var en «samler», kan man kanskje si. Det vitner i alle fall det rikholdige materialet han etterlot seg og som sønnen Jan nå er i ferd med å gjennomgå fra A til Å. Og det han tok vare på forteller mye om byen, dens nærings- og politiske liv, idrett, markante personligheter, store og små hendelser som i dag viser noe av veksten Stavanger har gjennomgått de siste 100 år. Ikke minst alt som skjedde for nøyaktig like mange år siden og det som knyttet seg til kroningsåret 1906, hvor alle offentlige trykksaker er bevart og gir oss som lever i dag inntrykk og forståelse av hvor stort det var da Norge fikk sin første og selvstendige regjerende monark i Haakon 7. Dette skal vi se mer på i et senere avsnitt. Men først tittle litt på det vi finner av beskrevne begivenheter lokalt i både førkrigs – krigsår og i årene etter 1945.

Navneskifte

Men først, ... en liten oppklaring av noe som ikke stemmer: Far og mor: IVERSEN. Sønn og øvrige søsken: IVARSON. – *Var ikke Iversen «fint» nok, Ivarson? spør vi.*

Jo, så visst var det det, såfremt navn kan være «fine» eller mindre sådanne, svarer Jan Christian Wiksøe Ivarson, som er hans fulle navn. – Det hadde seg slik at vi en dag fikk besøk av en navnegransker som hadde funnet ut at fars

etternavn og opprinnelige slektsnavn ikke var Iversen. Jeg skal ikke gå nærmere inn på dokumentasjonen av dette. Men det var altså slik. Far hadde på den tid engasjert seg i så mange ulike foretak hvor hans navn var både nevnt og nedtegnet, at han fant det ikke hensiktsmessig å «skifte» navn. For oss, barna fortonte de nye opplysningene seg anderledes. Vi var relativt unge den gang og hadde i mindre grad knyttet våre navn til foretak i samme grad som far. Derfor ble familien enig om at far og mor fortsatt skulle hete Iversen, mens vi andre gikk over til å bruke det dokumenterte slektsnavnet, Ivarson. Slik ble det!

Husdikter og Viking-entusiast

Og sønnen forteller villig om farens fargerike liv og engasjement. Mortepumpens utsendte får seg forelagt et vell av dokumentasjon på en aktiv

familiefar og samfunnsengasjert person. Et 42 siders hefte forteller om all denne allsidigheten. Far Iversen var glad i å skrive og heftet gir bevis på det: Artikler, skisser og meninger, skrevet i perioden 1960–65, to reisebrev fra Paris fra 1920, forøvrig den gang gjengitt i lokalavisen «Stavangeren». En rekke festsanger, og ikke minst flere eksempler på hans oppgave som idrettslagets VIKINGS «husdikter» ved A-lagets årstester. Og samme oppgave hadde han i Stavanger Sjøemandsforening, hvor han også var medlem. Her finnes mange lune og muntre historier, bl.a. fra «guttelivet i Stavanger for 60 år siden, altså 60 år fra «den gang», og «julefeiring ved århundreskifte 1899–1900.»

Ikke rart at familien tar vare på slikt, og sønnen Jan finner vi altså midt oppi haugen av slik lektyre som forteller mye om oppvekst og levevilkår i Stavanger på den tiden. At faren, som så mange både den gang og i vår tid, hadde «Viking i sitt hjerte», fremgår av en ny samling dikt, sanger og prologer fra Vikings årstester med utkast av Vikings emblem som ble vedtatt brukt fra lagets stiftelse den 10. august 1899.

Morsomme illustrasjoner mangler heller ikke. En av dem tyder på at Viking også **da** hadde «problemer» med partiske dommere, slik de etter sigende hadde mange av under nedrykksstriden i fjor. Eksempelvis denne:

Hvorfor tror du dommeren er partisk?

«Russeavis» i grøfta på Jæren

En trykksak fra krigstiden, var den såkalte «Orreposten» fra 1943. Denne ble laget av dem som under krigen ble utkalt til «samfunnstjeneste» av tyskerne og ble sendt til Jæren for å gjøre «nyttig» arbeid. Det som var det **helt** spesielle ved denne var at den var skrevet som en «russeavis», med en del groteske påstander som bare **kunne** være oppspinn og dårlig skjult harselas både hva gjaldt grøfter og de såkalte «Hitlertennene», som skulle hindre engelsk invasjon fra sjøsiden. «Orreposten» ble distribuert blant grøftegraverne uten hinder av tyskerne, som tydeligvis ikke skjønnte verken språket eller det «understatement» som lå under. Trykksaken var rik også på morsomme notiser som knyttet seg til kolleger i grøften og til det tyske vaktkorps. Det skapte munterhet og var med på å holde motet oppe. Et par eksempler på slike tar vi med, slik som disse:

Melding på en kontordør: – *Mine kontorer er flyttet en trapp opp og første dør til høyre. Man bedes oppsøke meg når jeg er alene.*

Erfaring etter at telefon var anskaffet: – *Det var helt unødvendig at anskaffe abberatet. Man må gaulle slik at man hører det snarere **uten** tråd enn **med**.*

I tilfelle invasjon: – *Herr kommandanten har sikret seg parkett plass i Orrekirken. Det antas at det blir første og siste gang **han** kommer i kirken.*

Så langt om og fra «russeavisen» Orreposten og grøftene på Jæren i 1943.

Kroningsåret 1906

Det absolutt mest interessante og omfattende i «arkivet» hos Ivarson, er helt klart alle trykksakene og historiske omtaler som vedgikk kro-

---

---

ningsåret 1906. Her finnes alle offisielle trykksaker med utgangspunkt i

*Fest-Program
for
Kroningshøitidelighetene
i
Trondhjem
19de - 26de Juni 1906.*

Det inneholdt eksempelvis:

- Kirkekonsert i Nidaros domkirke med bl.a. fremføring av Ole Olsens Kroningskantate.
- Festkonsert for Kongen og Dronningen i Frimurerlogens lokaler ved Thorvald Lammers.
- Folkekonsert i Domkirken ved Thorvald Lammers og Gustav Lange.
- Konsert i Cirkus.
- Friluftskonsert på Kongsgaarden (Billetten kostet hele 50 øre og ble solgt i «kiosken».)

Videre fant vi *Adgangskort* til balkong med supé i Frimurerlogen, adgangstegn og program til selve kroningen, velkomstsang til kongen ved Jens Tvedt, omfattende teksthefte til Kroningskantaten, skrevet av komponisten Johan Halvorsen.

At vi inimellom alt dette også fant programmet fra bispevielsen i Stavanger Domkirke 7. juni 1925, hvor biskop Støylen ble innsatt av domprost Ragnvald Gjærløv, er en annen og kanskje senere historie.

- *Og alt dette systemiserer du nå, Ivarson?*
- *Ja, og som du ser rundt deg, ligger det også andre «prosjekter» klar for gjennomgang. Og det gjør det virkelig. I nøye avgrensede bunker ligger papirer, bøker, notater klar for gjennomgang og systemisering.*

Ta vare på historien

Vi er interessert i drivkraften og hensikten med dette omfattende sorterings- og arkiveringsarbeidet?

– *Jeg er interessert i nær sagt **alt** som har historie i seg. Og å skape en form for kontinuitet i det jeg arbeider med. Jeg har arvet alt dette etter far og ser det både som en utfordring og en tillit for å bevare dette for ettertiden. Ved siden av det, føler jeg også gleden ved å gå tilbake i tid, ... før min tid, og få lov til å bli delaktig i det som **da** skjedde.*

– *Har du et råd til din egen generasjon?*

– *Ja, både til min egen og kommende generasjoner: Ta vare på historien gjennom det som de **før** oss, lærte og utviklet. Orker du ikke selv å arbeide med det, så overlat til andre det du selv ikke makter. Det har jeg gjort. Jeg har overlatt saker jeg selv ikke kunne gjøre noe med, til eksempelvis Statsarkivet, til byarkivet og til museer. Dermed er det trygt videreformidlet slik at vår historiske arv blir ivaretatt og kan gi impulser til våre etterkommere, sier Jan Christian Wiksøe Ivarson idet han påny setter seg til rette i arkivet med sin elektriske skrivemaskin, klar for nye oppgaver.*

Mortepumpen – en populær informasjons- og opplysningskilde i 30 år

«Vi håper imidlertid at bladet i årene fremover også blir et talerør for den som gjerne vil fremme sine synspunkter og meninger...»

Av Helga Laake

Mortepumpen kom ut med sitt første nummer i mars 1977. Men den gang het bladet bare ganske enkelt Informasjonsbladet for eldre. Formålet med denne nyskapingen var nemlig å gi den eldre del av befolkningen bedre informasjon både om kommunens tjenester og de tilbud som det frivillige hjelpeapparatet hadde ansvaret for. Men formålet var også å være et talerør for den eldre befolkningen i Stavanger. Byens ordfører den gang, Arne Rettedal og informasjonsbladets fødselshjelper, Lars Vaage la stor vekt på dette. I sin hilsningsartikkel i bladets første nummer skrev Arne Rettedal bl.a.: *«Jeg håper at bladet også skal få stoff fra leserne, slik at bladet kan bli et talerør for dem, og på den måten nå andre lesergrupper.»* Dette var ord den nye redaktøren la seg på minne. Så da man skulle finne et mer fengende navn på bladet, ba man derfor leserne om råd. Og forslag til nye navn strømmet inn. Det var mange gode forslag, men den som gikk av med seieren var Johan G. Paulsen. *Mortepumpen må bladet hete*, skrev han til redaksjonen – og det ble det.

At Mortepumpen fortsatt eksisterer – og det i beste velgående – burde være

bekreftelse god nok på at kontakten med leserne er god og positiv. Flere av leserne sender oss stadig gode historier, dikt og div. innlegg som beviser dette. Men det som er litt leit er at den tidligere Brevspalten er blitt borte. I de første 10 – 12 årene var denne spalten et fast innslag i bladet. Men så begynte det å skranke på interessen. Brevene ble færre og færre. Og nå er det faktisk flere år siden denne trivelige spalten forsvant fra bladet. Dette er det nå på høy tid å rette på. **Brev fra leserne er nemlig det beste bevis på at bladet leses – og ikke minst bevis på at vi har en oppegående leserkrets.** Det er dessuten leit hvis mange av leserne brenner inne med meninger og spørsmål som det hadde vært godt å få luftet. Så derfor sier vi igjen; skriv i veg. Uten brevspalte er nemlig Mortepumpen ikke det talerør den også var ment å være!

Mortepumpen er imidlertid et veldig bra informasjonsblad! Og det har det vært fra første stund. Derfor all ros til de to redaktørene, Stein Hugo Kjelby og Berit Tveit, som startet det hele. (Berit Tveit sluttet ved sosialkontoret i 1979, men Stein Hugo Kjelby er som de

fleste vet fortsatt ansvarlig redaktør for bladet). Vi i redaksjonen – som kom med på et litt senere tidspunkt – er bent frem imponert over den mengde informasjon som disse to pionerene klarte å bringe ut til leserne i hvert eneste nummer. Og det slo oss da vi kikket igjen om de tre første utgavene (1977 – 1979, til sammen 12 nummer) at for de som kommer etter oss, kan dette bladet også bli en viktig del av vår lokale kulturhistorie. For her finner man ikke bare informasjon om sosiale institusjoner, trygder og andre ytelser, her finner man også informasjon om byens kulturliv på det aktuelle tidspunkt (teater, kino, konserter m.m.), hva som var av fritidsaktiviteter for eldre og mye, mye annet. I tillegg til dette, innlegg fra – og omtale av en lang rekke kjente og mindre kjente personer i Stavanger, og sist, men ikke minst; underfundige historier skrevet av Ajax! **En bit kulturhistorie m.a.o.**

Men det tror jeg faktisk man vil kunne si om Mortepumpens senere utgaver også. For selv om 30 år ikke er noen lang tid i seg selv, har utviklingen i løpet av disse senere årene – den tekniske utviklingen i særdeleshet – vært så voldsom, at den mer enn vi kunne drømme om, også har fått betydning og innvirkning i vårt daglige liv.

Hvem av oss trodde for eksempel for 20–30 år siden at PC-er og lappopere skulle bli selvfølgelig gjenstander i de 1000 hjem? Vel, hos den unge/voksne del av befolkningen, kanskje, men ikke på et skrivebord hjemme hos mormor og morfar!

Og hva med mobiltelefonene? Snart finnes det antagelig ikke et levende vesen ute og går, uten at det ligger en liten mobiltelefon i håndvesken eller på innerlommen.

Og selvsagt avspeiler dette seg i Mortepumpen. For blant de faste annonsene over aktivitetstilbud til eldre finner vi også tilbud om *datakurs for pensjonister* både på Skipper Worse og i Eldres hus, og – ikke å forglemme – *spesialkurs for eldre i bruk av mobiltelefon*. Det finnes nemlig mange eldre som ønsker å lære mer enn basic, når det gjelder mobiltelefonenes mange muligheter.

Et annet eksempel på den eventyrlige utviklingen vi har hatt, er reiseaktiviteten blant de eldre. Også dette gjenspeiles i Mortepumpen. Store annonser om språk-kurs for reiseglade pensjonister, og om eventyrlige reisetilbud til alle tenkelige deler av verden, er nemlig også blant de faste innslag i Mortepumpen. Det samme er de fargerike reiseberetningene. Å være pensjonist i det 21 århundre, er m.a.o. noe helt annet enn den gamle forestillingen om pensjonisten i gyngestolen. Nei, når pensjonister gynger i dag, er det nok heller over skyene i enn eller annen Airbus med destinasjon Gran Canaria eller Costa den Sol, i allefall til reisemål som byr på sol, varme, god mat og vin.

Så håper jeg Mortepumpens lesere og vi i redaksjonskomiteen fortsatt får mange gode år sammen. Og igjen. Gi oss respons – både på det vi skriver og det som skjer i verden omkring oss. Vi gleder oss til å høre fra dere igjen.

Stavangerlærernes pensjonistlag

Høsten 2006 var det 20 år siden laget ble stiftet, og jubileet ble feiret med en markering på Victoria hotell søndag 2. september.

Tekst og foto Gerd Borgenvik

Starten. Den sjettede mai 1986 var ni lærere fra grunnskolen samlet til et møte på Vestlandske skolemuseum for å drøfte planene om å opprette et pensjonistlag for lærere og folk fra skoleadministrasjonen.

På stiftelsesmøtet den andre september samme år møttes 29 pensjonerte skolefolk på Kvaleberg skole, og disse valgte et interimstyre som skulle utarbeide forslag til vedtekter og møteopplegg, samt innkalle til et «allmannamøte».

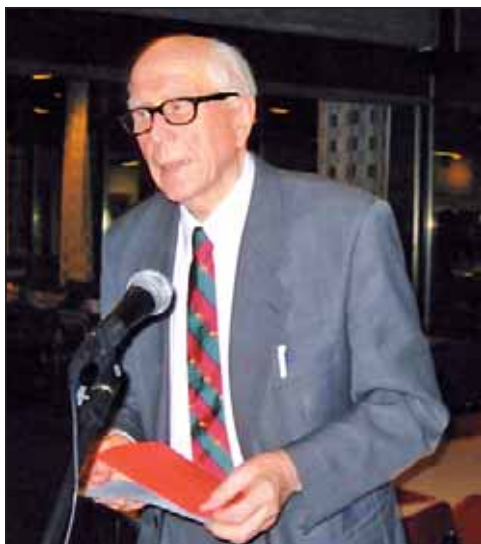
Interimstyret besto av Torgny Vaaland formann, Kristoffer Aase, Benjamin Bjørklund, Kirsten Flatabø, Åse Gilje, Johannes Haug-

land, Tone Eielsen Kobbeltveit, Arne Tytlandsvik, Arnold Jørgensen fra Skolekontoret og Bjørnar Tuftedal fra Skolemuseet.

Torsdag 9. oktober 1986 ble det innkalt til møte på Kannik skoles lærerrom. 43 pensjonister møtte fram, og de godkjente møtet som lagets første generalforsamling.

Dermed var Stavangerlærernes pensjonistlag et faktum, med Torgny Vaaland som leder inn til Mathias Skjævesland overtok vervet i 1993.

Siden har det vist seg at laget er livskraftig. Medlemstallet har økt jevnt, og i jubileumsåret var det 253 innskrevne medlemmer.

Mathias Skjævesland, leder fra 1993.

Arne Tytlandsvik, aktivt styremedlem i 20 år, fylte 90 år på julaften.

Styret i 2006, fra v. Reidun Tollefsen, Anne Marie Borge, Lovisa Haga Leseth, Mathias Skjævesland, Solveig Osmundsen, Arne Tytlandsvik, Einar Fotland og Olav Espedal.

Aktiviteter. I alle disse årene har det ikke manglet på aktiviteter utenom selve lagsmøtene, der mange aktuelle emner er blitt tatt opp. Det ble dannet litteraturgruppe, kunstgruppe, trimgruppe, turgruppe og treff annenhver mandag på Vestlandske skolemuseum.

Mange ekskursjoner, dagsturer og lengre reiser har også være arrangert, både utenlands og innenlands.

Høydepunktet i 2006 var en fire dagers tur til Bergen i forbindelse med festspillene. Det ble en uforglemmelig opplevelse for oss som deltok. Strålende være, bra hotell, god mat, to flotte konserter i Grieghallen, interessante sightseeingturer med en glimrende guide og det gode fellesskapet mellom deltakerne ikke minst, bare for å nevne et eksempel.

Tilbudene har vært mange og gode gjennom alle disse årene, noe styret skal ha stor takk for, ikke minst Arne Tytlandsvik. Julaften fylte han 90 år, og han har vært et meget aktivt styremedlem helt siden laget ble

stiftet, både som kasserer og som mangeårig reiseleder. På jubileumsfesten ble han overrakt 20 roser, en for hvert år han har sittet i styret, og sprek som han er, kan det nok bli enda flere roser før han takker av.

Laget er tilsluttet Fellesutvalget for pensjonistforeninger i Stavanger, og flere av medlemmene har deltatt aktivt både der og i Eldrerådet.

Gjennom flere år har også medlemmene vært engasjert i Ulandsaksjonen og pakket materiell til «Hei»-skolene i Norge.

Etter tjuve år er det et sterkt ønske om å få flere yngre lærerpensjonister til å stille opp for laget. I det lange løp kan det ikke være riktig at de som har passert åtti, skal dra det tyngste lasset. Det er nok av spennende utfordringer å ta fatt på, også i årene som kommer. Interessen er der. Det merket man ikke minst på julemøtet, der 60 lærerpensjonister hadde møtt fram til tross for mørke, regn og sterk vind.

Jorda rundt på ergometersykkel

Tekst: Halvor Ingebretsen

Foto og originalmanus: Olav Førde, MS-forbundet

Mortepumpen har fått tillatelse til å bruke en artikkel fra MS-forbundets medlemsblad, nr 4/06 som utgangspunkt for å demonstrere og motivere til selv å ta kampen opp der hvor byråkratiet sier stopp. Vær med på en liten vandring i den historien MS-(multippel sklerose) pasient Ann-Elise Prestsæter forteller om i sin reise på ergometersykkel, 16 ganger avstanden Lindesnes-Nordkapp.

Hun det her fortelles om i denne artikkelen vi med tillatelse fra MS-bladets redaksjon, har fått lov til å gjengi noe av, kjøpte i 1989 en ergometersykkel til sin mann. Hun mente han trengte den. Det mente ikke mannen. Det ble ingen suksess hos han. Dette førte til at hun selv begynte å bruke den. Den dette handler om er Ann-Elise Prestsæter, 67 år, bosatt i Ski utenfor Oslo. Hun begynte altså å bruke den anskaffede sykkelen som mannen ikke ville bruke. Og da hu senere ble rammet av sykdommen Multippel sklerose, - - - *da ble det virkelig fart på pedalene*, forteller hun.

Sykdom med mange komplikasjoner

Denne sykdommen trenger bevegelse. Det er en sykdom med mange ulike former. Ikke ett tilfelle er likt et annet. Ikke alle kan være i slik bevegelse som man skulle ønske. Men for dem som har muligheten, er dette en unik «behandling», men som krever mye av pasienten selv. Ann-Elise var sterkt opptatt av å beholde styrken i beina så lenge som mulig og visste at trening var eneste utvei. Når hun nå også hadde i hus en ergometersykkel som man-

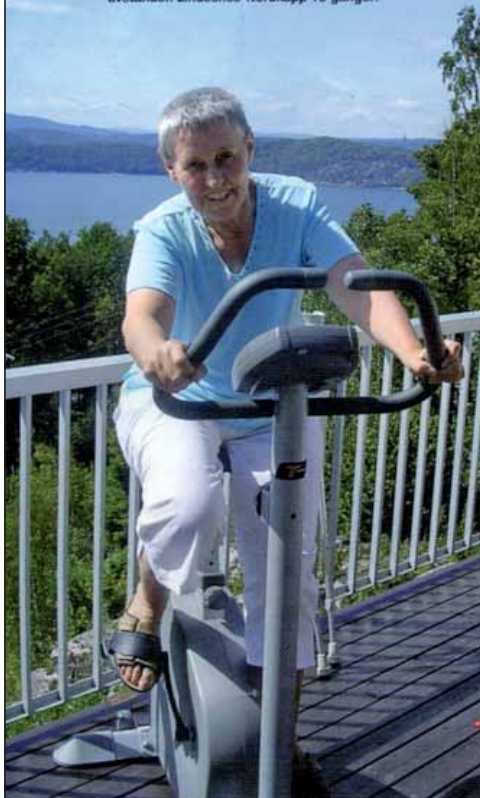
nen ikke ville bruke, så hun dette som en mulighet. Trim på en slik sykkel er ikke alltid det morsomste man kan finne på. Det vet nok alle som har prøvet. Slik også i dette tilfellet. Vår trimmer ville ikke sette sykkelen foran TV, eller høretelefoner for å kunne gjøre øvelsene «interessante». Nei, hun ville ut på tur. Se verden fra en ergometersykkel. Hvordan i **all** verden gjør man det? Og det er dette historien om «syklisten» fra Ski, handler om.

Rundreise på ergometersykkel

Ann-Elise (vi bruker bare fornavnet i fortsettelsen), satte seg som mål å sykle verden rundt,- - - på ergometersykkel. Som alle andre med lange reiser foran seg, studerte hun verdensatlasen og la opp ruten for «sykkelturen». Som utgangspunkt plasserte hun seg i krysset ekvator-nullmeridianen og nullstilte triptelleren på sykkelen. Og la iveri østover, gjennom Afrika, Asia og mot de store oseaner. Hver uke regnet hun ut, via triptelleren, hvor langt hun hadde syklet og målte avstanden ut på kartet. Og slik fortsatte hun ut fra den reiserute hun hadde lagt opp. For oss som ikke sitter inne med alle avstander mellom

TRÅKKER TIL: Ann-Elise Prestesæter har syklet avstanden Lindesnes-Nordkapp 16 ganger!

– Jeg ville ikke bli avhengig av rullestol. Derfor satte jeg meg på ergometersykkelen og tråkket jorda rundt. Nå er jeg i mål. Det tok 16 år.

land og byer, kan det være nyttig å repetere litt av de enheter hun hadde å forholde seg til: Avstanden rundt jorden via ekvator, er 40.076 kilometer. Dette tilsvarer 16 ganger Lindesnes-Nordkapp, dersom **det** er lettere å forestille seg enn antall kilometer. Hun satte seg som mål å sykle **en** mil pr. dag. For å få litt ekstra belastning, syklet hun også i «motbakke», dvs. hun stilte sykkelen inn på ekstra belastning for å illudere dette.

Hun forteller videre til MS-bladet at hun måtte jo ha noe å «se» på mens hun syklet. Det ordnet hun mest opp med i tankene, f.eks. hadde hun behov for dette når hun skulle krysse Stillehavet. – *Det var langt. Det tok meg hele seks år*, forteller hun.

Familie og venne fulgte med på turen

Hun var likevel ikke alene. Vennene og familien hennes fulgte med på turen. Hun fikk stadig spørsmål mens hun befant seg i Stillehavet, om hvordan det gikk, og hvor langt hun var kommet. Mobilene ringte ofte, med spørsmål som *-Ann-Elise, hvor langt er du kommet? Ser du snart land?* Og hun holdt vennene sine orientert. Hun anga sted og klokkeslett når hun nådde Galapagos. Den dagen dette skjedde feiret hun og mannen med Napoleonskake. Og hun syntes *det var godt igjen å få fast grunn under føttene*, forteller hun.

Langt mellom kart og terreng

Det som ser kort ut på kartet er ikke alltid like kort på landjorda. Det fikk hun nettopp erfare da neste etappe var inn til fastlandet og Equador. Over 1000 kilometer tok det henne tre måneder på sykkelsetet. Men Syd-Amerika var greiere, syntes hun selv om den tynne lufta i Andesfjellene tok på. Og slik fortsatte reisen, til fjerne, eksotiske strøk gjennom Colombia, Macapa ved utløpet av Amazonas og ut på Atlanterhavet, – *som bare er en liten pytt i forhold til Stillehavet*, forteller hun selv. 12. desember 2005, etter 16 år på sykkelsetet, var hun hjemme i Ski igjen. Velkomsten sto ikke tilbake for den Thor Hushovd opplevde da han vant siste etappe av Tour de France. Ann-Elises prestasjon var større, påsto vennene hennes.

Resepten har smitteeffekt

Hennes «resept» har vakt oppmerksomhet i miljøet. Hun fortsetter med nye mål for øyet. Nå har også andre i Follo MS-forening oljet sykkelkjedene, skriver bladet. Ann-Elise har lagt ut på en ny tur. Det samme har sykkelvennen Morten. De skal møtes i Mali i Vest-Afrika. I skrivende stund ligger hun best an. Hun beroliger Morten med at når hun kommer først, skal hun finne seg en oase, i skyggen av et palmetre, og vente til han kommer. – *Du kan ta det litt med ro, Morten*, er rådet hun har gitt ham. Hun befinner seg tydelig vel på sin ergometersyssel.

Fakta om stønadsordninger

La oss se litt på myndighetenes støtteordninger i dag for slike tilfeller vi her har vært inne på. Ann-Elise Prestsæter betalte 4.000 kroner for ergometersykkelen som

hadde trippelteller, pulsmåler, fartsmåler og regulator for motstand. Ved søknad om støtte til denne, ville hun fått avslag og heller ingen refusjon fra folketrygden. Men hun ville fått tilbud om - - - - rullestol.

Hvis man er under 26 år, dekkes utgifter til treningsmidler. Er man eldre får man bare støtte til å mestre de daglige utfordringene, opplyses det fra en rådgiver i trygdeetaten.

– *Men bidrar ikke trening på ergometersyssel til nettopp å mestre de daglige utfordringene?* spør MS-bladet den samme rådgiveren.

– *Det koster penger og må forankres i budsjettet*, er svaret. Som om ikke også en rullestol og/eller hva som helst annet hjelpemiddel også koster penger. – *Imidlertid er det nå en dialog med departementet om disse spørsmål*, får vi vite.

Tenk det - - - -

Fakta om MS:

- MS er den sykdommen som hyppigst fører til uførhet hos unge voksne i den vestlige verden.
- MS rammer hvert år mellom 250 og 350 personer i Norge. I dag lever mellom 6000 og 7000 mennesker i Norge med MS. Norge er et av de land i verden som har flest MS-rammede sett i forhold til folketallet.
- MS er en kronisk betennelsessykdom i det sentrale nervesystemet som kan forårsake forskjellige grader av uførhet. Symptomene er nummenhet, synsforstyrrelse, nedsatt gangfunksjon, lammelser i armer og ben, balanseproblemer, svimmelhet, problemer med finmotorikken og kronisk tretthet.
- MS er nesten dobbelt så vanlig hos kvinner som hos menn.
- MS-gåten er ikke løst. Man vet ennå ikke hva som forårsaker sykdommen. Antagelig spiller både arv og miljø inn.
- MS kan ikke helbredes, men bremses og lindres.
- MS kan være mer eller mindre alvorlig. Noen får symptomer bare en gang og så går symptomene tilbake. Andre blir sterkt handikappede.

(kilde: MS-forbundet)

Fra min «visdomsord-vegg» :

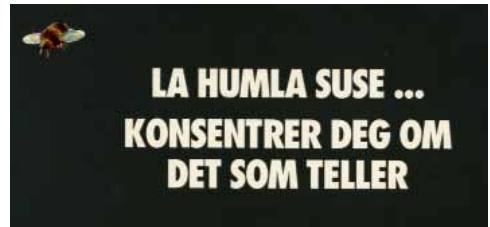
– La humla suse ... konsentrer deg om det som teller

Tekst: Halvor Ingebretsen

Så er jeg kommet fram til det siste visdomsordet på min «visdomsord-vegg». I utgangspunktet kan dette sikkert fortone seg vulgært og uansvarlig. Kanskje det. Slik reagerte også jeg da jeg fikk det innrammet og plassert sammen med de andre vi har presentert i foregående nummer. Men ved ettertanke, og knyttet til spesielle situasjoner i livet, har det vært befriende å kunne ta dette i bruk ved ulike anledninger.

Jeg har hatt, og har vel fortsatt, vært og er opptatt av at det som skal gjøres, skal gjøres skikkelig. Hvis alt da ikke går riktig «på skinner» og slik jeg vil, er det kanskje ikke så hyggelig å være i umiddelbar nærhet av meg. Og i en slik situasjon på kontoret engang, fikk jeg besøk av en god kollega som observerte min frustrasjon over et arbeidsoppdrag som jeg ikke syntes jeg fikk til slik jeg ville. Og han sa det til meg, nettopp slik overskriften her lyder, – *Halvor, ...la humla suse... ..*

Dette førte til at jeg begynte å tenke gjennom det som hadde gjort meg frustrert. Selv om ikke alt jeg ville ha med i «prosjektet» lot seg gjennomføre, så hadde jeg likevel **hovedsaken** klart. Detaljene omkring, som jeg ikke syntes å få til, var egentlig ikke nødvendige. Etterhvert fant jeg endog ut at det jeg ikke fikk til, kanskje ville forstyrre og ha den motsatte virkning på det som var hovedsaken. Kollegaen min fikk meg altså til å konsentrere meg om det som var det viktige, ...og jeg maktet faktisk å *la humla suse* når det gjaldt det sekundære. Jeg må stadig minne meg selv på dette rådet jeg den gang fikk. Det er likevel ikke alltid jeg lykkes i «humlens flukt».

Men jeg er iallefall kommet til at stress må nedkjempes. Og å skaffe seg litt ro omkring alt maset. Det har en positiv virkning både på meg selv og miljøet omkring. I all min oppkavethet hvor jeg er engstelig for at tiden ikke skal strekke til, er det godt å tenke tilbake på rådet. Å minne meg selv på at når man lar roen «overmanne» oss, så vil vi se at vi har nok av tid til det viktigste som skal gjøres. Jeg hørte en gang om en person som var plaget av dette tidspresset. Han kavet seg gjennom den ene dagen etter den andre med redsel for ikke å nå over alt. En dag han hastet gjennom gatene, så han et skilt på et vindu hvor det sto **KONDITIONARI**. Det slo ham at han nå trengte en kopp kaffe å roe seg ned med. Derfor smatt han inn døren, bestilte et rundstykke og kaffe og satte seg til å se ut det samme vinduet som hadde tiltrukket seg hans oppmerksomhet. Da så han plutselig skriften på vinduet, som nå kunne leses speilvendt, og der sto det: **I RO TID NOK**. (Adskilt her for å få meningen fram). Besøket på konditoriet ble et vendepunkt for mannen. Han fikk oppleve den betydning litt ro i hverdagen har og hvor mye enklere det da er å *konsentrere seg om det som teller*. Så da kan gjerne *humla suse litt rundt oss*, med god samvittighet.

Slekt skal følge slekters gang

Tekst og foto ved Gerd Borgenvik

Hun kan vel være et sted mellom tredve og førti. Vi møttes og kom i prat, blandt annet om Mortepumpen. Hun hadde lest bladet hos sin mor. «Det er noe jeg har gått og tenkt på», sa hun, «og det er at dere burde skrive noe om slekthistorie i Mortepumpen, om hvor viktig det er at dere som er eldre, overleverer det dere vet til etterslekten». Dette var tanker hun hadde gått med helt siden hun selv fikk barn.

To dager tidligere hadde jeg mottatt en pakke i posten. Den inneholdt en slekthistorie på 300 sider om min fars familie, rikelig illustrert. Der fant jeg blandt annet et bilde av min bestemor som døde 32 år gammel. Det hadde jeg aldri tidligere sett. Siden har jeg sittet og bladd og lest og opplevd at fortiden har vært på besøk.

Mors familie hadde jeg god oversikt over, takket være en slektning som hadde samlet det hun kunne finne av stoff i aviser og arkiver, men dette var noe helt nytt.

Min venninne hadde forstått det, men helst må man vel komme et stykke opp i årene før det riktig går opp for den hvor viktig det er å ta vare på og gi videre historien om våre liv.

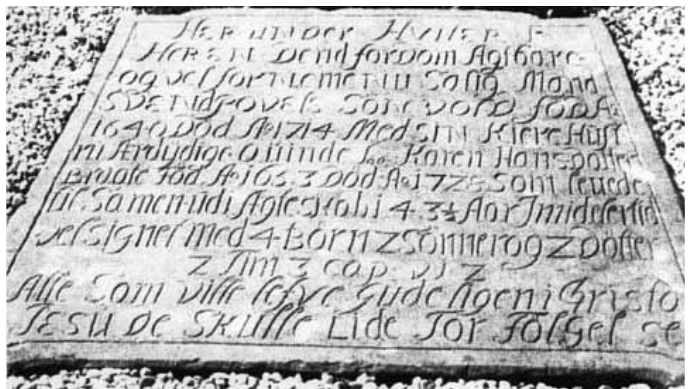
For noen år siden kom jeg på at jeg ville skrive mine

barns historie. Kanskje var det ekstra viktig ettersom våre seks barn hadde vokst opp i en fremmed kultur?

Nå var jeg så heldig at jeg hadde ført dagbok i alle disse årene. I tillegg kom et rikt billedmateriale, så det var nok å ta av. Det resulterte etterhvert i tre bøker, som strakte seg fra 1956 til 1971. Arbeidet med bøkene ble til berikelse for meg selv, og førte dessuten til et nært teamwork mellom min mann og meg. Mens jeg sørget for teksten, tok han seg av bilder og layout.

I tre år hadde vi ingen problemer med julegaver, og lønn for strevet fikk jeg da en av mine døtre uttalte: «Nå har jeg endelig funnet min identitet. Nå vet jeg hvem jeg er».

Vi lever i en urolig tid, der alt er i endring. Familiestrukturene forandres, og vi flytter mer enn før. Desto viktigere er det å finne tilbake til sine røtter. Tidligere var

Denne gravsteinen ved Haslum kirke, forteller en livshistorie.

Slik kan det gjøres.

slektsforskning først og fremst en hobby for pensjonister med god tid. Nå viser det seg at yngre generasjoner kommer etter, noe som sikkert skyldes tekniske hjelpemidler.

Med PC kan mye av detektivarbeidet utføres hjemmefra. Ellers er det hjelp å få i mange kanaler: I Riksarkivet og i statsarkivene, i kirkebøker og på biblioteket ikke minst.

Her i Stavanger har vi dessuten et utvandrersenter, der vi kan få informasjon om emigrasjonen til Amerika. Der er det sikkert mange som vil finne spor etter sine forfedre.

Jeg tror det er en oppgave for oss eldre å få barn og barnebarn engasjert i slektshistorie. Hvis vi som foreldre og besteforeldre er villige til å dele vårt liv med våre etterkom-

mere, vil vi kunne sette dem i gang med å gå enda lengre tilbake i tiden.

Da jeg i 2001 skrev barneboka «Som stjerner på himmelen», var hensikten nettopp å få barn interessert i sin bakgrunn. Bokas hovedperson Anette har en tante hun er svært knyttet til. Før tante Ma dør, rekker hun å skrive et langt brev til Anette om forfedrene på begge sider. I siste kapittel står Anette ved tante Mas grav og tenker: «Tante Ma var ikke alene», og det var ikke hun heller. Også hun var et ledd i den lange kjeden, og etter henne ville det komme enda mange flere. Akkurat som det sto i julesangen. «Slekt skal følge slekters gang».

Alle har en slik historie å fortelle, og det er aldri for sent å begynne.

Jeg har en drøm!

Av Marith Prøis

Godt nytt år! Alle har en ønskeliste for det nye året, og her er min. Mange blandt oss har tanker om hvordan vi pensjonister best kan bli hørt av våre politikere, og på hvilken måte vi ønsker å få alderdommen best mulig tilrettelagt.

Vi leser innlegg i avisene som framstiller oss pensjonister som en sytegruppe, som bare vil ha mer.

Vi som bor i landets rikeste kommune, prøver gang på gang å få våre politikere til å forstå vårt budskap. Og politikere, hvem er nå det? Det er våre folkevalgte som vi har stemt på, og som har fått folkets tillit til å forvalte pundet til det beste for menneskene i kommunen.

Er det så veldig mye vi spør om? På eldredagen i Atlantic Hall hørte vi varaordføreren fortelle hva for en enestående by vi bor i, og om alt det som skulle tilrettelegges for pensjonistene i 2010 og 2025.

Den største prosent av de tilstedeværende er nok ikke lenger med på karusellen når den tid kommer.

Vi hører stadig at vi må legge forholdene til rette for den kommende slekt. Det er vel og bra. Vi ønsker våre barn, barnebarn og oldebarn alt godt. Men hva med dagens pensjonister? Vi ønsker at forholdene må bli lagt bedre til rette for oss som lever nå, i 2007.

Hvorfor ikke bruke noen av oljepengene til å ruste opp alders/sykehjem, sykehus, i likhet med skoler og barnehager, slik at dette står ferdig til neste generasjon. Da får vi alle nytte godt av godene, ikke i 2010 eller 2025, men i 2007.

Dagens pensjonister stiller seg uforstående til beslutningen om å plassere penger for å sikre neste generasjon.

Bruk pengene nå, slik at også vi kan få nyttig-

gjøre oss noen av midlene. De fleste av dagens pensjonister har levd et nøkternt liv og fortjener en god og sikker alderdom.

Jeg vil nevne en helt konkret sak, og det gjelder bruken av Stavanger Sykehus. Noe som bl.a. opptar oss, er å sikre den geriatriiske avdelingen ved sykehuset. Og hvorfor ikke bruke Stavanger Sykehus som en omsorgsbolig for eldre? Der de kan få tilbringe sin alderdom i trygge omgivelser, med legetilsyn, medisiner, og hjelp til det som ellers måtte være nødvendig.

Stavanger Sykehus er omgitt av en nydelig park. Stedet ligger sentralt til for besøkende. Her kunne beboerne samles til felles måltider, eller trekke seg tilbake til sine private rom. Felles oppholdsrom, kantine og en kiosk hører med. Forholdene skulle ligge vel til rette for alt dette.

Bygget er dessuten en arkitektonisk perle i byen vår. En kontorisering av et slik bygg er noe vi stiller oss uforstående til. La det heller bli et sted for de eldre, fireogtyve timer i døgnet!

Dette er ikke en sak for et enkelt politisk parti, men er noe som hele bystyret burde slutte opp om.

Pengene er der. Det gjelder bare å bruke riktig fordelingsnøkkel, og vi ser i spenning fram mot hva året 2007 vil bringe med seg av resultater.

TRO OG TANKE

Bekymring eller forventning?

Bekymringer bærer en negativ rente – de vokser seg små hvis du lar dem vente,

sier Kumbel. Jesus sier det slik i Bergprekenen: «Gjør dere ikke bekymringer – den Far dere har i himmelen, vet hva dere trenger. Søk først Guds rike, så skal dere få alt det andre i tillegg. Hvem av dere kan med all sin bekymring legge en eneste alen til sin livslengde? Så gjør dere ingen bekymringer for morgendagen; hver dag har nok med sin egen plage.»

Lett å si, sier du, særlig for Jesus. Vi som har levd en stund, vet sannelig hva bekymringer er. Men tenk etter: Hvor mange ganger skjedde det du var bekymret for? Og hvis det skjedde – var bekymringene til noen hjelp?

Det går selvsagt an å være opptatt av framtida på en positiv måte: Vi kan legge ting til rette for dem som står oss nær; vi kan støtte tiltak for å berge miljøet, for å bedre forholdet til den muslimske verden – å være uten bekymringer er ikke passivitet. Vil vi unngå brann, må vi skifte batteri på røykvarsleren!

«Vær ikke bekymret – legg alt fram for Gud!» skriver Paulus til filipperne. Det er adressen for våre bekymringer – vår trygghetsalarm. Da er de i de beste og sterkeste hender, og vi kan slappe av – få en fred som overgår all forstand, ifølge Paulus. «Søk først Guds rike!» Først da blir det orden på våre prioriteringer – med rett perspektiv på det vi er så opptatt av.

Det betyr ikke at livet blir en dans på roser – kristne blir ikke spart for lidelse og motgang. Det er mye vi bare må gi opp å forstå – gi bare ikke Gud skylden for det vi mennesker stiller i stand! «Det viktigste er ikke hvordan vi har det, men hvordan vi tar det,» er det sagt. Midt i alt det vanskelige går det an å leve med forventning: Vi har det beste i vente!

Carl Bjarne Johnsen

Tyrkkfiel og ugress i språkets hage

En liten visitt i språklige fenomener - - -

Tekst og foto: Halvor Ingebretsen

Nei, det er egentlig ikke trykkfeil i overskriften. Jo, egentlig er det **det**, likevel. Men den er skrevet og opprettholdt bevisst, uten forsøk på å rette den. Men jeg er nokså sikker på at leseren allerede har skjönt at ordet egentlig skulle vært «trykkfeil». Hvorfor det ikke ble korrigert i korrekturen har sin forklaring. Og den tar jeg fra boken NRK har utgitt og som har fått samme navn som TV-serien «Typisk norsk», hvor en sprudlende Petter Wilhelm Schjerven som programleder, tok oss med gjennom mange finurligheter i det norske språket. Her får vi innføringer i hvordan dette har endret seg gjennom århundrer. Språksituasjonen i og etter unionstiden og progresjonen i arbeidet med å nå fram til et selvstendig norsk språk. Fra den såkalte «*dannede dagligtale*» til det «*alminnelige bogsprog*», som etter hvert ble det helt dominerende skriftspråket i Norge.

Konsonanter skiftes ut

Videre er det fornøylig lesning hvordan rettskrivningsreglene etter hvert endret seg hvor f.eks. de bløte konsonantene b, d og g, ble byttet ut med de harde p, t og k, slik at **ud** ble til **ut**, **sag** ble til **sak**, **åben** ble til **åpen** osv. Substantiver fikk nye former, slik at **heste** ble til **hester**, **huse** til **hus**. Verb likeså hvor **kastede** ble vraket for **kastet**, **fiskede** til **fisket**, **boede** til **bodde** og **eiede** til **eide**, bare for å antyde noe. Fornøylig og lærerikt for den som er interessert i vårt språks utvikling. Vi følger kampen på det politiske plan, hvordan skuespillerne på teateret meget aktivt ble trukket inn

i debatten som ordets brukere mer enn noen andre. Riksmålsungdom f.eks. som gikk berserk i «Det norske Teater» når nye språkformer ble introdusert. Og en overskrift etter en forestilling hadde da også denne oppsiktsvekkende overskriften: «Blodet flyter paa Galleriet».

Slik kunne vi holdt på. Men la dette bare være noen eksempler på en lærerik, nyttig, men også en bok som på en morsom og underholdende måte tar for seg vårt språk fra a til aa, eller å selvsagt. Det må understrekes at dette ikke er noen *anmeldelse* av boken. Kun en opplysning om på en utradisjonell måte å få kunnskap om vårt språks utvikling.

Tyrkkfiel

Så var det da denne trykkfeilen i overskriften som likevel ikke var det. Og som sagt tror jeg ingen hadde problemer med hva der egentlig sto. Og her er vi ved et lite fenomen, hvor vi skal gjøre et lite eksperiment, hentet fra boken. Les nå det nedenfor nevnte eksemplet slik det står. Og se om du likevel forstår det som er skrevet. Altså:

Ufråstoelig?

Det vsier seg mekrleig nok at en seintng kan frsemstå som fustednllig froståleig slev om botaskevne sktokes krtafig om. Det esnete

---

---

du må psase på er at den fsøtre og den sitse
botskevan i ordet bedohler plsasen sin. Dtete
er frdoi man vinlvagis lsere odret som en
hleecht, og ikke bvakostene hevr for seg- - -

Altså gjelder følgende prinsipp her, at vi
leser ikke lenger enkle bokstaver slik vi gjorde
når vi lærte å lese i første klasse. Nå danner vi
oss et bilde av hele ordet samtidig i et samlet
synsinntrykk. Og forutsetningen er at ordets
første og siste bokstav er plassert riktig. Schjer-
ven funderer derved på om det etter dette sys-
temet egentlig *er* så viktig å rette trykkfeil,
unnskyld---trykkfeil. På dette punktet er under-
tegnede *ikke* enig med ham, selv om han sier
det med et smil, gjemt i det frodige skjegget.
Ikke mye er *så* irriterende som trykkfeil, enten
det gjelder presse eller bøker. Korrektur på bl.a.
trykkfeil, er og blir viktig.

Feil ordbruk kan forandre meningen

En feil sammensetning av ord eller tegn har vi
mange eksempler på kan forandre meningen i det
man vil ha sagt. Derved oppstår det mye «*ugress
i språkets hage*» fra tid til annen. Den mest kjen-
te setningen hvor feil plassering av «komma»,
fikk en tragisk ende er hentet fra historien langt
tilbake i tid hvor en fange hadde søkt kongen om
benådning av sin dødsdom. Kongen ville gjerne
snakke med fangen før han tok sin avgjørelse,
men sendte melding til fengselet slik: «*Henrett
ham, ikke vent til jeg kommer.*» Det kongen
mente å signalisere var dette: «*Henrett ham ikke,
vent til jeg kommer.*» Altså en tegnfeil som resul-
terte i en tragisk utgang for fangen.

Også i dagliglivet møter vi skilt og plakater
som kan føre til munterhet og misforståelser.
De fleste av oss har nok sett plakaten ved fis-
keutsalget i Vågen i Stavanger hvor det avverte-
res til salgs «*Levende torsk i skiver*», (stakkars
torsk). En dag jeg var i utkanten av Stavanger
fikk jeg på veggen utenfor en forretning som
solgte spesialeffekter for å holde bl.a. vinduer
rene, se dette prangende skiltet (bransjen ikke
nevnt med vilje.) Jeg stilte meg noe uforstå-
ende. Og min oppfatning var i første omgang

det motsatte av det jeg syntes skiltet fortalte.
Hva om jeg nå tok med meg det jeg hadde av
pusse- og tørkeskinn og gikk inn for å selge
disse for kr. 20 pr. stk. Mon jeg ikke da ville fått
til svar at her **kjøper** vi ikke, men vi **selger**
slike skinn- - -Burde det ikke heller stått at –
*her selger vi pusse/tørkeskinn for kr. 20 pr.
stk.? Eller – her kan du få kjøpt pusse/tørke-
skinn for kr. 20?*

Korrekt språk er viktig

Vel, - - - noen vil nok si at dette grenser til å
være pirket og for nøyaktig. Men når et bud-
skap skal bringes ut, så bør det jo være så klart
at det ikke misforstås. For egen regning må jeg
bekjenne at jeg ofte sitter som et spørsmålstegn
selv når jeg har sett reklameinnslag på TV hvor
«sketsjen» eller framstillingen ikke har noe å
gjøre med det produktet som forsøkes solgt. Og
derved får markedsføreren i allefall ingen ny
kunde i meg.

Språk er viktig. At det benyttes rett er like
viktig. Det skal så lite til for at vi uttrykker oss
slik at hensikten og virkningen kan gå i helt
andre retninger enn vi hadde tenkt. Det *kan*
kanskje bli skjebnesvangert en gang,- -- slik
som da kongen satte komma på feil sted.

Svar: Kjenner du byen I?

Familien Berentsen.
Lars Berentsen og hustru Hendrikke og fem barn flyttet inn i den nybygde sveitervillaen Breidablick i 1882. Lars Berentsen var leder

og eier av firmaet E. Berentsen som bl.a. drev rederi, handel og reperi. Han var også aktiv som investor og industrialist. Den siste gjenlevende av barneflokket var frk. Olga Berentsen. Hun døde i 1965, 88 år gammel. Det var ingen livsarvinger etter boet, og eiendommen Breidablick og familieformuen ble gitt som gaver til byen. Flere legater ble opprettet for sosiale og kulturelle formål. *Litteratur: Samfunnsbyggerne, Hans Storhaug, Berentsens Legater 1997.*

Lars Hertervig (1830 – 1902). Bygningen Nedre Strandgate 62 har fasade både til Bergsmauet og mot Nedre Strandgate, skilt fra denne ved en stor steintrapp.

Lars Hertervig vokste opp i Rosenberggata 38 og i voksen alder bodde han i Rosenberggata 26. I ung alder ble han rammet av sykdom og levde som fattiglem de siste tiårene av sitt liv. Fattigpleien fikk han plassert hos en familie i Nedre Strandgate som stelte for ham, til han døde i 1902. Lars Hertervig regnes som en av Norges mest begavede malere, og Rogaland Kunstmuseum har en betydelig samling av hans arbeider. *Litteratur: Lysets maler, Holger Kofoed, Oslo 1984, Blått sug, Helge Torvund, Wigestrand 2002.*

Engelsminnegata.
Parallellgate til Løkkeveien fra Eiganesveien til Svithuns gate på Vestre Platå. Lystgården Engels Minde sto ferdig i

1855. Gården tjente som sommerbolig for Hans Engel Hansen, og navnet Engels Minde var til ære for hans far, kjøpmann og skipsreder Engel Hansen (1780 – 1844). Engel Hansen drev en allsidig forretningsvirksomhet, hans forretning og byhus lå i Østervåg, der Marnburg senere holdt til. Hansaverven i Svankeviken tilhørte også Engel Hansen. *Litteratur: Gatenavn på Vestre Platå, Jan Gjerde 1996.*

Konsul Sigval Bergesen. Sigval Bergesen (1863–1956) er mest kjent som skipsreder og grunnlegger av rederiet Sigval Bergesen. Han

var sterkt samfunnsengasjert og både bankvesen, jernbanen og Domkirken fikk nytte godt av hans sterke lokalpatriotisme. Klokkespillet til Domkirken kostet 100.000 og ble gitt som gave også som et minne om hans far, presten Ole Bergesen som hadde tjenestegjort som kapellan og prost i Domkirken. Men gaven var også et moment i spillet for å få bispestolen tilbake til Stavanger. Det lykkedes i 1925. *Litteratur: Kraft, Mod og Haab, Helge Ole Bergesen, Wigestrånd 2005.*

Vinner av konkurransen ble denne gang Tordis Ivarson, som får en bokpremie.

Kjenner du byen II?

Fra Jan Gjerde har vi fått et hyggelig innspill. Som den historiker han er vil han gjerne utfordre dere lesere til å kjenne igjen og vite historien om ulike bygg i byen vår.

Her er fire nye bilder.

Vet du svaret sender du det til Mortepumpens redaksjon. Adressen finner du på 2. side. Du kan også sende svarene på e-mail til Inger Lied eller Stein Hugo Kjelby.

Kanskje vanker det en premie for første uttrukne riktige løsning.

1. Hvor ligger denne bygningen?

3. Hvilken bydel skimter vi her?

2. Hvem benyttet dette symbolet?

4. Hvor finner vi denne låvebygningen?

OCEAN TRAVELLER

Sjette november nittensekstiseks

Av Else Olsen

Det var en fin dag.

Nå sto Nina Helen og far på Madlatuefjellet og så utover Nordsjøen. *Langt der ute, sa far, langt der ute er Ocean Traveller. Osen teller, sa Nina. Osen teller.*

Hun var ikke to år enda, og snakket ikke helt rent.

Langt, langt der ute, sa far. Langt ut der, i Nordsjøen, er det far reiser med helikopteret når han skal på jobb. Nosøen, sa Nina. Langt langt i nosøen.

De sto lenge der oppe og snakket om Hafrsfjorden. Om Nordsjøen. Om oljen. Om helikopteret og om plattformen.

Så var de ferdig med det. Så gikk de ned fra fjellet, og så skulle de hjem igjen. *Kom igjen Nilen, sa far. Nå skal vi hjem til de andre og spise middag. Kjøtt og poteter og løksaus og kjøttsuppe.*

Nam nam. Nam, nam middag, sa Nina, og så tok de fatt på veien hjem til huset sitt.

De var akkurat kommet opp å trappen hjemme, da en bil med full fart stoppet utenfor huset. Det var Nils Egeland. *Du må komma Henry. Du må bli med meg ut te Forus, og se over pumper så me har fått fra Sverige. Eg tror du må bli med ud. Riggen holde på å kantra. Smith Loyd har rent inn i an. Han har svære slagsida og alt e kaos der ude.*

Han må då få spisa middag fysst, sa mor som sto i døren. Nei, han må komma med ein gang. Og far, han hoppte inn i bilen og forsvant med Nils.

Morgenen var også fin ute på Ocean Traveller denne dagen. Det hadde blåst orkan mange dager i forveien, så sjøen var veldig tung. Ellers var alt som det skulle være.

Ocean Traveller ble bygget ved Avondale Shipyard i New Orleans for boreselskapet Odeco. Odeco hadde fått i oppgave av Esso å lete etter olje i Nordsjøen. Fem hull skulle de lete i. Riggen var splitter ny da den ble slept til Nordsjøen og Norge.

Alf Pedersen og en annen var på vei i basketen ned til dekket på Smith Loyd 8. Der skulle de huke på paller med boreslam som skulle heises ombord i plattformen.

Smith Loyd 8 var også splitter ny da den kom til Norge. Det var et såkalt forsyningsskip som skulle frakte alt som trengtes for boringen ut til plattformen. Den var bygd i Nederland, hadde kommandobroen langt fremme, og et dekk som en fotballbane bak.

Nå var Finn Rødder på plass på trucken oppe på plattformen. Han skulle sørge for at pallene med boreslammet kom der de skulle være ombord. Slammet ble brukt til å smøre og rense borerøret med, og det skulle holde eventuell gass eller olje på plass, slik at det ikke ukontrollert kunne sprute opp av røret.

Finn arbeidet med en brukken arm i gips. Han ville ikke sykemelde seg, for da kunne han risikere å få sparken. Det var

---

---

harde tider. Riggledeisen sparket folk når det passet dem. Skiftene var lange, og ingen hadde lov å protestere. Et skift uten avløsning og søvn kunne vare i mer enn førti timer, og jobbet de nede på cellerdek- ket ble det båret ned mat til dem der. De fikk ingen pause slik at de kunne spise i messen. De var så trette mange ganger at det var vanskelig å holde ut. En som pro- testerte etter to døgn, og sa han ikke orket mer, ble av ledelsen fortalt at neste heli- kopter gikk om to timer, og da kunne han bare dra hjem og ikke møte opp igjen. Folkene ombord hadde ingen rettigheter. Fikk ikke lov til å organisere seg. Ingen ville forsikre dem heller. Det var ingen kjære mor ombord som vi ser, og Finn fant det best å reise ut igjen, og jobbe videre med brukken arm i gips. Akkurat denne brukne armen, var i grunnen ikke noe pro- blem syntes han. Han klarte trucken greit nok, og slammet kom på plass etter hvert. Tross alt var det spennende å være oljepi- oner.

Mens Alf og Finn holdt på med lossing og lasting, lå Idar Johnsen og sov. Idar var dykker. For ni dager siden, da riggen skul- le flyttes til den andre boreposisjonen, hadde han satt norgesrekord ved å dykke 130 meter ned til havbunnen. Det var en kald fornøyelse. Han frøs noe så innmari der nede. Snaue tre grader pluss i vannet. Heliumsmiksen han pustet inn økte også kuldefornemmelsen. Heldigvis sto ikke oppdraget lenge på. Den 28. oktober dette året hadde ingen annen nordmann vært dypere i Nordsjøen enn han.

Det var som en vanlig dag der ute på havet denne morgenen. Der var ingen skil- le på søndager og hverdager. Arbeidet gikk som det pleide. Været var fint, men sjøen var ekstra tung, og det var vanskelig

å holde Smith Loyd inntil riggen. For hvert hiv bakket båten med akterdekket inn mot riggen. Det gikk fint helt til en kjempesjø løftet og kastet båten med stor kraft inn mot plattformen. Akterenden traff fender treet med full tyngde, som igjen presset vinkeljernet som var sveiset i søylen, som fungerte som adkomstvei ned til pumperommet. Finn og arbeidskame- raten sto helt akter på båten og så hva som kom til å skje, og hva som skjedde. Vannet fosset inn og ned i pumperommet. Riggen begynte sakte å legge seg over på siden. Lensepumpene ble tilkoblet. Etter et kvar- ter sviktet pumpene. De tålte ikke vann.

Alf og arbeidskameraten ble heist ombord i plattformen. Der var det kaos. Folk sprang frem og tilbake. Dekket ble skjevare. Alt var uvirkelig. Det var ingen som hadde kontroll. Det var opp til hver enkelt å sørge for seg selv. Folk hoppet på sjøen fra stor høyde. En amerikaner hop- pet med noe som så ut som en verktøykas- se. Kanskje noen verdifulle instrumenter?

Finn hoppet også på sjøen. Han var en god svømmer og fikk ikke panikk. Det gjaldt å komme seg opp på det høyeste punktet, for faren var stor for at borerør og annet tungt metallutstyr som var lagret ombord skulle rase nedover. Mange fikk panikk. En amerikaner fra bushen i New Orleans, som knapt etter hadde sett sjøen tidligere, hoppet etter Finn med en koffert i hver hånd. Han landet på Finn, og begge kom seg ombord i Smith Loyd.

Alf og en annen løste ut en av flåtene, kom seg bort til fem–seks personer som sto fast under plattformdekket. En av dem var livredd, holdt seg krampaktig fast, og stengte for dem som sto bak ham. En av de andre kakket ham i hodet, slik at han falt ned på flåten, og de bak ham hoppet

---

---

etter. Da var de 7–8 mann på flåten og fikk padlet bort til Smith Loyd.

Kontrollromsoperatøren Sigve Søyland, hadde gått av vakt klokka 6. Han hadde sovnet raskt og var i dyp søvn da Shorti fra messa braste inn og røsket ham våken. Du må våkne, Søyland! Rigggen går ned! Sigve tenkte det var en fleip, og skulle til å ta igjen, da han plutselig merket at han lå som en bylt i hodeenden. Rigggen hadde en kraftig slagside til babord. Han fikk på seg kjeledress og sko og kom seg ut på dekk. Der så han Åkre ligge besvimt. Det viste seg senere at han hadde fått en dør i ansiktet. Sigve fikk ham på bena igjen, og ga ham sin redningsvest slik at han kunne komme seg fra borde. Det som sto i hodet på Sigve var at de måtte få rettet opp riggen. Han måtte komme seg ned i kontrollrommet for å hjelpe til. I kontrollrommet var det ingen. Det første han tenkte på var å starte pumpene på babord side, men det var nytteløst da pumpene sto under vann. Han forsøkte å ta inn vann på styrbord side, men der sugde pumpene bare luft. Rigggen lå nå sterkt over til babord og alt som lå løst på dekk begynte å flytte seg over til babord. Været var heldigvis bra men det var store dønninger som gjorde at riggen la seg kraftig over og så ut som den ville kantre. I en fart fikk han åpnet ventilene inn til tankene og gikk over til free float slik at når pontongene duppet under vann kom det noe vann inn i tankene. Han lot vannet renne mens han sprang opp på dekk for å se hva som foregikk. Her var det kaos. Folk klatret ned ankerkjetting og ledere for å komme seg i sjøen. Han for tilbake til kontrollrommet. Gleden var stor da han så at pontongen nå var under vann og han kunne få startet pumpene for fullt. Han kontaktet Smith Loyd og fikk vite at

de hadde 51 mann ombord der. På plattformen var det 5 mann. 56 tilsammen.

Idar satt seg opp med et rykk. Alarmen hylte. Han hørte stemmer og rop og stormet på dør. Han klatret sakte ned ankerkjettingen før han kastet seg i sjøen og ble tatt opp i en redningsflåte og derfra ombord i Smith Loyd. Hjelmer og sko fløt overalt i vannet. Da Idar kom ombord i Smith Loyd fikk han beskjed om å tette lekkasjen i den skadde bæresøylen. Han ble heist ombord i riggen igjen, og tok seg ned i søylen til pumperommet. Der ble det ved hjelp av andre ombord forsøkt å tette så godt som mulig med madrasser og annet som måtte finnes og som kunne være til hjelp for en stund. På Forus var helikopteret og Michael Boxill klar for sin andre tur ut til Ocean Traveller den dagen. Første turen hadde vært på søk etter folk som lå i sjøen.

Da det skulle velges helikoptertype til leteboringen i Nordsjøen falt valget på Sikorsky. Helikopterservice fikk oppdraget, og Esso bidro til å finansiere de første innkjøpene Helikopterservice gjorde.

Nå hadde Henry Olsen sett over pumpene som var kommet fra Sverige, og alt skulle være i orden for å få dem av gårde. De ble tatt med i helikopteret som underhenglast, da det ble regnet med at plattformen hadde så stor slagside, at det ikke gikk an å lande. Det tok omkring trekvart time å fly ut. Pumpene ble droppet, Henry satt ombord, og han begynte arbeidet med utpumpingen nede i den skadde søylen øyeblikkelig. Slampumpene virket som de skulle, og etter hvert fikk de stabilisert og tømt den skadde bæresøylen. Det var et svært arbeide som tok bortimot to døgn. Da var plattformen stabilisert, og hullet i den skadde søylen var over vannflaten.

Samarbeidet mellom dekkarbeiderne og Henry som opererte pumpene gikk utmerket. De var alle dødstrette da det var trygt nok til å kunne krype til køys.

Det var omkring tyve – tredive personer som fulgte slepet inn til Stavanger. Det var en fin tur. De gjorde forskjellige foranstaltninger i tilfelle noe skulle gå galt igjen. De lagde flåter av oljefat og materialer. De laget klatretau som folk kunne bruke hvis det skulle oppstå fare slik at de måtte forlate plattformen. Kort sagt gjorde de plattformen klar til hurtig evakuering dersom det skulle bli nødvendig.

Det ble en rolig og fin tur inn mot byen. Det hadde vært en stor påkjenning, så det var godt når plattformen var berget og godt fortøyd i fjæresteinene. Om morgenen den 21. november var Travelleren på plass i Stavanger igjen. I Dusavik, på samme sted som den var blitt slept ut fra samme sommer.

Omkring en uke etter hjemkomst ble Henry kalt inn til Odeco-sjefen George Troxell. Hva nå? tenkte Henry. Nå ska du se eg får fygen. Han hadde vært svært ufin mot sjefene ombord da han ble vekket for en bagatell etter det strabasiøse arbeidet med bæresøylen. Han hadde flydd i flint og bedt de bolde amerikanerne dra en viss plass og ikke vise seg igjen før han var utsoven. Så hadde han snudd ryggen til dem og lagt seg til å sove igjen. Men nei, han ble slett ikke sagt opp. Han fikk først mange godord om hvor stor pris de satte på arbeidet hans ombord i plattformen. Deretter fikk han tilbud om å overta hovedansvaret for alt det elektriske arbeidet på Odecos plattformer i Mexicogulven.

Henry takket for tilbudet, og så på det som en stor ære. Han kunne bare ikke

tenke seg å ta familien sin med og bosette seg i New Orleans. Nei, nei, sa Troxell da. Det er bare Henry Olsen som vet hva som er best for Henry Olsen.

Først i mars 1967 kunne boringen tas opp igjen i Essos andre letebrønn på blokk 25/11. Brønnen ble avsluttet 9. juli. Resultatene fra brønnanalysene var oppløftende. Små mengder olje i tynne sandsteinslag i nedre Tertiær ble påvist.

Kilder:

Samtale med fem involverte
Nerheim: Norsk oljehistorie, bind 1
Kindingstad: Norges oljehistorie

PS: Basketen som ble brukt til å heise folk opp og ned i, redningsflåten og redningsvestene som ble brukt kan ses på Norsk Oljemuseum.

Til ettertanke

Har hjertet ditt medlidenhet for svake?
Og pines det ved syn av sult og død?
Og når du ganske ærlig ser tilbake,
var du beredt å lindre andres nød?

Har du gitt trøst når andre følte smerte?
Og selv følt pinen på din kropp, ditt sinn?
Har du så mye medynk i ditt hjerte,
at andres smerte ble som var den din?

Vær ikke feig når andre trenger støtte,
men gi din hjelp i gjerning og i ord.
For intet liv går uten selv man møtte
med sorg og tunge stunder her på jord.

Unni Rødland

ÅRSMELDING

FOR ELDRERÅDET 2006

Eldrerådet har hatt følgende sammensetning:

Medlemmer:

Hilmar Egeli, leder
Eli Pedersen, nestleder
Arne Berglia
Olav Bjørngaas
Magne Sagvaag
Liv Bodil Kallelid
Karsten Berg
Margot Pedersen
Kitty Janzon

Varamedlemmer:

Rolf Marton Amundsen
Johanne Hauff
Sverre Ognedal
Kari Nord
Olav Espedal

Arne Berglia døde 05.08.06.

1. vararepresentant Rolf Amundsen rykket opp som fast representant.

Antall saker og møter i Eldrerådet

Eldrerådet har i løpet av året hatt 12 møter og behandlet 126 saker. 2 av møtene ble avholdt på sykehjem – Vågedalen og Øyane sykehjem.

Hvordan sakene oppstår:

Egne saker	36
Byutvikling	61
Oppvekst og levekår	25
Øvrige	4
<hr/>	
Til sammen	126
Orienteringssaker fremlagt i møte	89

Egne saker har fordelt seg slik:

Vedrørende økonomiske tilskudd	3
Innbydelser/representasjon på andre møter	2
Godkjenning av møteprotokoll	12
Andre saker	19

Til sammen 36

AKTUELLE SAKER SOM HAR VÆRT TIL BEHANDLING

Regulerings- og byggesaker

Eldrerådet har hatt til behandling og uttalt seg i en rekke saker av varierende omfang. Eldrerådet legger bl.a. vekt på å sikre tomtearealer til sykehjem i reguleringsplanene, videre at bygninger og fysisk miljø får en universell utforming til beste for eldre og andre brukere. I 2006 behandlet Eldrerådet 61 reguleringssaker.

Av saker som har vært til behandling kan nevnes:

Bebyggelsesplan for området mellom Lervik og Breivik, Storhaug bydel.
Reguleringsplan for området mellom Nedre Vågen og Galeivågen, Hundvåg bydel.
Reguleringsplan for Nedre Blåsenborg-Verket, Storhaug bydel.
Reguleringsplan for Gausel Gravlund, Hinna bydel.
Reguleringsplan for Gustav Vigelandsvei 7 og 9 med tilliggende arealer, Eiganes og Våland bydel.
Bebyggelsesplan for Vikingmarka, Eiganes og Våland bydel.
Bebyggelsesplan for Løkkeveien 111, Eiganes og Våland bydel.
Reguleringsplan for nedgravde avfallsbeholdere, Storhaug bydel.

Tilskudd til sosialt forebyggende arbeid for eldre

Av en samlet bevilgning til Eldrerådet på kr. 510.000,- ble også i 2006 ca 70% utdelt til ulike foreninger, organisasjoner og lag til sosialt forebyggende arbeid for eldre. Dette er i samsvar med de retningslinjer som er vedtatt for bruk av midlene. For mange av de mindre foreninger og lag er disse tilskuddene ofte helt avgjørende for den videre virksomhet. Dette til tross er det mange foreninger og lag som sliter både med økonomien og med rekruttering av medlemmer til tillitsverv. Dessverre er noen pensjonistforeninger lagt ned i 2006. Eldrerådet er meget opptatt av denne situasjonen og følger utviklingen nøye.

Pensjonistforeningene, lag og eldresentra legger ned et stort frivillig arbeid i form av kulturtilbud og ulike aktiviteter. Det er ingen tvil om at dette er et godt helseforebyggende arbeid for eldre.

Det er også i 2006 bevilget midler til julearrangement i samarbeid med Fellesutvalget for pensjonistforeninger.

Det samlede forbruk i 2006 er i samsvar med bevilgningen.

Kommunens handlings- og økonomiplan 2007–2010. Årsbudsjett 2007

Eldrerådet har avgitt egen uttalelse til Handlingsplanen og Årsbudsjettet som er sendt bystyret. Eldrerådet er som tidligere spesielt opptatt av bemanning/økonomien ved sykehjemmene og bemanning og tilbud til brukere av hjemmebaserte tjenester.

Nye sykehjem og tomtearealer

Eldrerådet har ved flere anledninger fremmet forslag om nye sykehjem. En utredning viser at det fram til år 2025 vil være behov for ca. 300 nye sykehjemsplasser i Stavanger. Areal situasjonen i Stavanger er vanskelig. Eldrerådet har derfor foreslått at det snarest utarbeides en plan for tomtealternativer for nye sykehjem.

Eldres Hus – Kongsgt. 43

er fra 2006 lagt administrativt til Kommunalavdeling Oppvekst og Levekår – Storhaug hjemmebaserte tjenester med Sigbjørg Kjølvik som virksomhetsleder.

Husstyret har hatt 9 møter og behandlet 41 saker vedrørende husets drift og virksomheter. Husstyret jobber på frivillig basis. Det blir utarbeidet egen årsrapport. Flere av pensjonistforeningene har sine medlemsmøter på kveldstid i kafélokale. Eldrerådet har arrangert temakvelder.

Det har vært godt besøk i kaféen og antall besøkende på Rådgivningskontoret øker stadig. Ellers har det vært ulike aktiviteter i huset som bl.a. datakurs/aktiviteter på internettkaféen, mobiltelefonkurs og kurs i elektronisk behandling av selvangivelsen.

Årets pensjonist 2005

Reidun og Paul Hjelm ble tildelt prisen som «Årets pensjonist 2005». Tildelingen ble foretatt av varaordføreren på pensjonisttreffet på Eldres dag 1. oktober i Atlantic Hall.

Fellesutvalget for pensjonistforeninger i Stavanger

Eldrerådet hadde også i 2006 godt samarbeid med Fellesutvalget. Eldrerådets leder blir invitert til og møter ofte på Fellesutvalgets møter.

Møter om geriatriavdelingen ved Stavanger sykehus

Eldrerådet sendte 07.09.06 brev til adm. dir. Gunnar Hall Skavoll ved SUS Helse Stavanger HF. I brevet protesterer Eldrerådet mot at Geriatriavdelingen ved Stavanger Sykehus avvikles før det er skaffet til veie alternative lokaler for en ny samlet geriatriavdeling. Brevet resulterte i at Eldrerådets leder samt Olav Bjørgeas har hatt 3 møter med adm. dir. og andre ledelsepersoner ved SUS om saken. Det er vist stor forståelse for

---

Eldrerådets synspunkter og det er all grunn til å tro at det ikke blir noen endringer ved Geriatriavdelingen Stavanger Sykehus inntil videre.

Deltakelse på diverse konferanser

7 av rådets medlemmer samt sekretær deltok på storbykonferansen for Eldreråd i Trondheim 22.–23. mai. Flere uttalelser vedrørende eldresaker ble vedtatt oversendt sentrale myndigheter.

1 av rådets medlemmer deltok på konferansen «Eldreomsorgens utfordringer og løsninger» i Oslo 12. oktober.

4 av rådets medlemmer deltok på konferansen «Kultur gir helse» i Stavanger 19. oktober.

3 av rådets medlemmer og sekretær deltok på kulturkonferansen «Samspill 2006» i Trondheim 19.–20. oktober.

3 av rådets medlemmer deltok på konferansen «Omsorg 2025» i Stavanger 27. oktober.

Representasjon i diverse utvalg

Olav Bjørgeas har vært medlem av brukerutvalget ved SUS Helse Stavanger HF. Han sluttet etter eget ønske som medlem av utvalget ved årets utløp. Eldrerådet har foreslått Hilmar Egeli som nytt medlem av utvalget. Hilmar Egeli er oppnevnt som medlem Undervisningssykehjemmets styringsgruppe. Margot Pedersen er observatør til samarbeidsgruppen mellom Stavanger kommune (sykehjemmene) og Stavanger 2008 som arbeider med kulturtiltak på sykehjemmene.

Befaringer og besøk i pensjonistforeninger

Eldrerådets leder og flere av medlemmene har også i 2006 besøkt flere pensjonistforeninger og lag. Det er gitt orienteringer om rådets virksomhet og de saker rådet arbeider med.

Eldredagen 1. oktober

Eldrerådet markerte FN's internasjonale eldredag med arrangement både formiddag og ettermiddag. Det nydelige været gjorde formiddagens aktivitetssopplegg rundt Mosvatnet til en fulltreffer. Ca 1000 mennesker var innom de 7 postene med ulike tema som var plassert rundt Mosvatnet. Alle eldre var invitert til å ta med seg barn, barnebarn, nabobarn, venner og kjente til å se på fuglene i teleskopkikkert, til å hoppe tau, eller studere bilder av historiske begivenheter ved Mosvatnet. Arrangementet var et samarbeidsprosjekt med: Stavanger Turistforening, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Frivillighetssentralene i Stavanger, Grønn Hverdag, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Friluftssenteret og NSF 2 Stavanger Speidergruppe.

Om ettermiddagen var det pensjonisttreff for 330 pensjonister i Atlantic hall. Professor Jacob Jervell holdt foredrag om den ubrukte alderdom. Terje Rønnevik, Jan Knutsen og Dagfinn Fuglestad sto for sang og musikken. Morsomt innslag var Dag Schreiners beskrivelse av situasjonen på pleiehjemmet.

Dagstur for beboere på sykehjem

Eldrerådet arrangerte 16. august dagstur til Jæren for beboere fra Ramsviktunet sykehjem. Det var 42 deltakere med på turen. Guiden gav en god orientering om Jæren og «Hitlertennene» på Brusand. Det ble servert middag på Kvalbein Gård og alle var enige om at det hadde vært en vellykket tur.

Konserter i Domkirken

Torsdag 6. april arrangerte Eldrerådet i samarbeid med Domkirken påskekoncert i Domkirken. Medvirkende var Hinna og Hilllevåg menighetskor, solist Ragnhild Hadland, organist Terje Hadland, domprosten, varaordføreren og eldrerådets leder. Domkirken

---

---

var nesten fullsatt. Ca 80 beboere, hvorav 22 rullestolbrukere, fra sykehjemmene var tilstede under konserten.

Torsdag 21. desember arrangerte Eldrerådet i samarbeid med Domkirken julekonsert i Domkirken. Medvirkende var Sangbrødrene, operasanger Tor Gilje, solist Ragnhild Hadland, organist Tore Bols, domprost, varaordføreren og eldrerådets leder. Domkirken var fullsatt. Ca 110 beboere, hvorav 24 rullestolbrukere, fra sykehjemmene var tilstede under konserten.

17. mai lunsj i Eldres hus

51 pensjonister var tilstede på Eldrerådets 17. mai lunsj i Eldres Hus. Jacob Aano holdt tale for dagen og Gunnar Barstad underholdt med vakker sang og musikk.

Julearrangement på sykehjem

Eldrerådets julefest på sykehjem ble i 2006 holdt på Slåtthaug sykehjem som har plass til 60 beboere og 20 på dagsenter. Det var syvende året Eldrerådet arrangerte julefest på sykehjem.

Kultur og julemarked i Parken

Eldres hus ble også i 2006 i samarbeid med Julemarkedet laget om og pyntet som Julehus som var åpent lørdag 9., søndag 10., lørdag 16. og søndag 17. desember. Det ble spilt og sunget julesanger, flettet gammeldagse julekurver og lenker, solgt brus, kaffe og julekaker. 39 barn med besteforeldre/foreldre besøkte julehuset. En bedrift hadde et arrangement i huset med 22 voksne og 22 barn. Eldrerådet hadde ansvaret for Julehuset og medlemmene gjøre en stor frivillig innsats.

Stavanger 2008

Eldrerådet er meget opptatt av hva som skal skje på eldresektoren i kulturåret 2008.

Eldrerådet har hatt flere møter med administrasjonen i Stavanger 2008. Den 13. september arrangerte Eldrerådet og Stavanger 2008 storsamling for eldre i Frelsesarmeens lokaler i Kongsgt. 160 pensjonister var tilstede. Mary Miller fortalte om prosjekter som er på gang i forbindelse med kulturåret. Et skolekorps spilte. Det var ballett ved to fra den yngre garde og en rapper tok oss med inn i en ny underholdningsverden. De eldre ble anmodet om å komme med forslag til kulturaktiviteter for eldre i kulturåret. Det kom skriftlig inn et «hav» med forslag som nå er under bearbeiding og systematisering.

Andre saker

Uttalelse om sykehjemsplasser i Stavanger.

Behov og kapasitet.

Frivillighetsarbeid i sykehjem, prosjektrapport.

Kulturundersøkelse i Stavanger.

Budsjett 2006 – fordeling av økte midler til sykehjem.

Eldreomsorg, sykehjem og legedekning.

Handlingsplan prosjekt Undervisningssykehjem.

Realisering av tre-ukers ventetid på sykehjem.

Høringsuttalelse Lokaldemokratikommisjonens andre utredning.

Forvaltningrevisjon – aktivitetsbaserte inntekter i hjemmetjenesten.

Brukerundersøkelse i hjemmebaserte tjenester i 2006

Fylkesdelplan for universell utforming.

Organisering av Fysio- og ergoterapitjenesten

Tiltak for inaktive hjemmeboende eldre.

Bedring av forholdene for hørselssvake.

Hilmar Egeli
Leder

Sigrid Bækholt
Saksbehandler

Eldrerådets Juletreffest på Slåtthaug sykehjem 2006

Julen 2006 hadde eldrerådet valgt Slåtthaug sykehjem til sitt julearrangement for beboerne på hjemmet.

Sykehjemmet var vakkert pyntet for anledningen med juletre og bordene med juledekorasjoner og masse lys.

Eldrerådet ble vel mottatt av bestyrer Stein Hugo Kjelby og hans medarbeidere.

Bestyreren åpnet festen og ønsket velkommen og orienterte alle tilstede om sykehjemmet og ga så ordet videre til festkomité-leder Magne Sagvaag.

Det ble underholdt med pianomusikk ved Inger Smedvik samt eldrerådets medbragte sanghefter.

Eldrerådet trakterte med velsmakende smørbrød og kaker. Leder Hilmar Egeli ga en orientering om eldrerådets virksomhet. Olav Bjørngaas kåserte over emnet «tanker omkring julen».

Tradisjonen tro var også eldrerådets julenisse tilstede og overbrakte gave til alle beboerne.

Bestyrer Kjelby takket for dette fine arrangementet og ønsket samtlige en god jul og det hele ble avsluttet med sangen «Deilig er jorden».

*Eli Pedersen
Nestleder eldrerådet*

Foto: Magne Sagvaag

Julekonsert i Domkirken år 2006

21 desember ble det holdt en stor julekonsert i Domkirken som ble arrangert av Domkirken og Eldrerådet.

Det var fullsatt kirke med bl.a. 110 beboere og 24 rullestolbrukere fra sykehjemmene tilstede under konserten.

Medvirkende var Sangbrødrene med dirigent Rannveig Westvik Skiri, opera-sanger Tor Gilje, organist Tore Bols og solist Ragnhild Hadland. Ellers må nevnes varaordfører Bjørg Tysdal Moe, domprost Berit M. Andersen samt elderrådets leder Hilmar Egeli.

Det var en kjempefin konsert og et flott arrangement.

Det er blitt en tradisjon med jul og påskekonsserter for pensjonister. Nå ser

Foto: Magne Sagvaag

vi fram til påskekonserten i år, onsdag 28. mars. Gå ikke glipp av dette flotte og gratis tilbudet. Følg derfor med i annonseringen som kommer.

Eli Pedersen
Nestleder Eldrerådet

Kultur og julemarked i parken

Eldres Hus ble også i 2006 årets Julehus

I samarbeid med julemarkedet 9-10-16 og 17 desember ble det spilt og sunget julesanger, flettet julekurver og lenker og traktert med brus, kaffe og kaker.

Mange barn besøkte julehuset sammen med foreldre og besteforeldre og alle medlemmene i elderrådet gjorde en stor frivillig innsats.

Samtlige dager var det en pensjonist som underholdt med pianomusikk og flere pensjonister som fortalte om sin barnedoms-jul alle uten noen form for honorar.

Været var heller dårlig, regn og gulfent. Det var derfor ekstra godt å komme inn i varmen i Eldres hus og til tross for været ble det et vellykket arrangement.

Bildet viser Synne 5 år og Thomas 3 år i full sving med å klippe og lage kurver og lenker. Det var greit å ha pappa med. Frøken Liv Bodil ble dessverre ikke med på bildet.

Foto: Magne Sagvaag

Eli Pedersen
Nestleder Eldrerådet

Redaksjonens medlemmer i jubileumsåret 2007

Stavanger kommune er nok den kommune i landet som har lengst «fartstid» med å utgi informasjonsblad til sine eldre innbyggere. Ansvarlig for utgivelsen er Kommunalavdeling for oppvekst og levekår, mens redaksjonen rekrutteres av frivillige medarbeidere.

Mortepumpens første nummer kom ut 20. mars 1977 og ble med en gang godt mottatt av leserne. Siden den gang har Mortepumpen blitt utsendt fire ganger i året til alle over 67 år i Stavanger. Hensikten med Mortepumpen er å gi leserne viktig informasjon om det som skjer på eldresektoren i Stavanger kommune, men den skal også gi rom for underholdende stoff. Med en slik kombinasjon opplever vi at Mortepumpen blir en kontaktskaper mellom leserne og kommunen. Etter responsen å dømme er Mortepumpen fremdeles like populær blant pensjonistene i Stavanger. For at Mortepumpen skal kunne utgis trengs det personer som er villige til å gjøre en innsats. Stoff skal skrives eller innhentes. Billedstoff skal fremskaffes og stoffet skal bearbeides. I jubileumsåret har redaksjonen følgende medlemmer:

Gerd Borgenvik

Pensjonert lærer. Hun og mannen var misjonærer på Madagaskar til 1971 og kom til Stavanger i 1973. Bortsett fra noen års opphold i Hong Kong, var hun lærer på Kampen skole til 1990.

Gerd Borgenvik har skrevet en rekke barne- og ungdomsbøker, artikler, eventyr og hørespill. Hun er en ivrig bidragsyter til Mortepumpen. Har vært med i redaksjonen siden 2000.

Halvor Ingebretsen

Halvor Ingebretsen er stavangermann. Han har hatt ulike stillinger innen Stavanger kommune, i forsikring og i oljebransjen. I Det Norske Misjonsselskap har han innehatt stilling som disponent, redaktør og informasjonssjef. Før han gikk over i pensjonistens rekke var han informasjonssjef i energiselskapet Lyse Kraft. Halvor Ingebretsen begynte i redaksjonen i 2003 og er en allsidig bidragsyter til Mortepumpen.

Helga Laake

Har sin bakgrunn fra offentlig sektor i Stavanger kommune. Nå pensjonist og frivillig medarbeider på Rådgivningskontoret. Helga Laake begynte i redaksjonen i 1990 og har siden hatt ansvaret for nyheter fra helse- og sosialsektoren. I tillegg har hun bidratt med både intervjuer, reisebeskrivelser og fortellinger.

Inger Lied

Er ansatt som førstesekretær ved Tasta helse- og sosialdistrikt og er redaksjonssekretær i Mortepumpen. Det er hun som mottar post og henvendelser fra leserne og formidler dette videre til redaksjonen. Hun ajourfører adresselister og holder orden på det meste. Hun begynte som medarbeider i 1990. →

Fritt brukervalg for langtidsplass i sykehjem

Velg selv hvilket sykehjem du vil bo på!

Fra mars 2007 innfører Stavanger kommune fritt brukervalg på langtidsplass i sykehjem for kommunens innbyggere. Det betyr at de som søker langtidsopphold i sykehjem skal få velge på hvilket sykehjem de ønsker å bo. Alle nye søkere kan sette opp to prioriterte ønsker på søknadsskjemaet. Det kan likevel hende at søkeren vil få tilbud om å bo på et annet sykehjem inntil det blir ledig på et av de sykehjemmene som er på ønskelisten, men da blir det bare midlertidig.

Søknad om langtidsplass i sykehjem sendes til det helse- og sosialkontoret søkeren geografisk hører til. Helse- og sosialkontoret behandler søknaden og fattet vedtak i henhold til kommunens kriterier for langtidsplass i sykehjem. Når vedtaket er fattet sendes vedtaket til søker og til

en sentral koordinator, som har ansvaret for å tildele en langtidsplass i sykehjem etter søkerens ønske.

Beboere i sykehjem, som allerede har langtidsplass, vil også ha anledning til å bytte sykehjem hvis de ønsker det. Melding om bytte av sykehjem sendes til sentral koordinator.

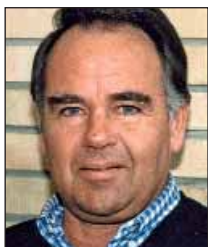
Stavanger kommune har noen langtidsplasser i spesialenheter, for yngre personer med demens og forsterket skjermet enhet på Blidensol og noen plasser for rusavhengige på Stokka sykehjem. Disse spesialplassene kan kun tilbys på ett sykehjem. Det vil derfor ikke være fritt sykehjemsvalg for denne søkergruppen.

Fritt valg av sykehjem gjelder kun langtidsplassene i sykehjem, ikke korttids- og vekselplassene.

Stein Hugo Kjelby

Er ansvarlig redaktør og syr det hele sammen til slutt. Mortepumpen var hans ide i 1976. I samarbeid med ergoterapeuten Berit Tveit ble første nummer utgitt i 1977. Samarbeidsrådet

for arbeid blant eldre sto da som ansvarlig utgiver. Stein Hugo Kjelby var redaktør frem til nr. 4 1983. Redaktøransvaret var den gang tillagt stillingen som velferdskonsulent for eldre. Da Stein Hugo Kjelby sluttet i denne stillingen overtok Alvhild Vigdel Austgard.

Senere ble det Tine Halberg som overtok. Da stillingen som velferdskonsulent ble inn-dra, overtok Kjelby igjen redaktørkrakken.

Allservice er vår trykkeriforbindelse og ansvarlig for Mortepumpens layout. Vi gir trykkeriet honnør for godt samarbeid og god hjelp i arbeidet med bladet.

Redaksjonen vil også takke leserne for god respons. Samtidig oppfordrer vi leserne til fortsatt samarbeid. Vi er avhengige av tips og ideer for at Mortepumpen skal bli så god som mulig. Og vi oppfordrer igjen: «Bli en Mortepumper du også!»

Informasjon fra Tannhelse Rogaland FKF

TANNHELSE
ROGALAND FKF

Tannhelse Rogaland FKF er et fylkeskommunalt foretak som ivaretar fylkeskommunens ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Hovedoppgaven er å drive helsefremmende og forebyggende arbeid, og gi gratis tannbehandling til prioriterte grupper.

Vi har 49 tannklinikker i fylket og 300 ansatte.

Noen grupper som får gratis tannbehandling på offentlig tannklinik er:

- Eldre, uføre og kronisk syke med opphold utover 3 måneder i somatiske/psykiatriske institusjoner som sykehjem, aldershjem, omsorgsbolig og sykehus.
- Pasienter som mottar hjemmebaserte tjenester i åpen omsorg på grunnlag av vedtak etter Kommunehelsetjenesteloven. Praktisk hjelp etter lov om sosiale tjenester gir ikke rett til gratis tannbehandling. Hjelpen må gis minst 1 gang i uken og i mer enn 3 måneder.
- Personer i pleie av pårørende. Pleiebevovet må attesteres av lege.

Pleie- og omsorgstjenesten i kommunen skal informere nye brukere om retten til gratis tannbehandling. Det er dessverre ikke alltid at denne informasjonen når frem. I Stavanger har vi tannklinikker på Hundvåg, Bjergsted, Gausel, Tjensvoll, Madla, Kvernevik og i Stavanger sentrum.

Vi ønsker nye aktuelle brukere velkommen!

Har du ikke fått informasjon om tilbudet via kommunen, kan du ta kontakt med:

Overtannlege Trond Strømstad
Stavanger sentrum tannklinik
Arkitekt Eckhoffs gate 1
4001 Stavanger
Tlf 51 56 44 20
trond.stromstad@tannrogfkf.no

Tannhelse Rogaland har et tett samarbeid med helsestasjoner, barnehager, skoler, institusjoner, lag, foreninger og andre for å fremme tannhelsen i befolkningen. Ta kontakt med oss dersom dere trenger foredragsholdere i temaet tannhelse og eldre!

Mer informasjon om Tannhelse Rogaland og våre tannklinikker finnes på www.tannhelserogaland.no. Her ligger også en mer detaljert oversikt over brukergrupper som har krav på gratis tannbehandling.

KREFTOMSORG ROGALAND

I forrige nummer av Mortepumpen var det en orientering om Eldrerådets protest mot nedleggelse av Kreftforeningens Kompetanse- og Omsorgssenter Stavanger fra 31.12.2006. Også Stavanger kommune sendte, på egne vegne og på vegne av fylkeskommunen og samtlige andre kommuner i Rogaland, en protest til Kreftforeningens styre. Det samme gjorde Pasientforeningene for Kreftrammede i Rogaland.

Man tok ikke hensyn til protestene og vedtaket av 8.6.2006 ble opprettholdt ved den nye behandlingen i slutten av oktober. Begrunnelsen for nedleggelse ble av Kreftforeningen angitt å være manglende ressurser til kontorhold og til å lønne de 3 ansatte her. Dette til tross for at Kreftforeningen har lagt seg opp en nettoformue på over 800 millioner kroner ved innsamlede midler og offentlige tilskudd. Og også til tross for at man nå oppbemanner Kreftforeningens kontor i Kristiansand. Fra dette kontor skal det nå holdes et par kurs i Rogaland. Ingen har kunnet vise til at det gir en økonomisk gevinst med en slik ordning, og fra Kreftforeningens side sier man at om det blir en innsparing, blir den marginal. Sannsynligheten taler for at det blir dyrere og bare en brøkdel av tidligere aktivitet.

Kompetanse- og Omsorgssenteret hadde ved nedleggelsen vært i drift i ca 20 år og hadde sitt tilholdssted det meste av tiden i Romsøgården ved Torget. I november 2005 flyttet senteret til Sanitetsforeningens bygg på Madlaveien.

I vårt fylke har vi dessverre omkring 2000 nye krefttilfeller hvert år. Vi er det fylket som rammes hardest.

Men, vi er også det fylket som har gitt mest pr. innbygger. I Rogaland er det omkring 10 000 medlemmer i Kreftforeningen. Det er videre mer enn 2000 faste givere og det er betydelige testamentariske gaver.

Etter at det endelige vedtak om nedleggelse var et faktum, besluttet representanter for Pasientforeningene å stifte en ny forening slik at det viktige arbeidet kunne opprettholdes. Den nye foreningen fikk navnet KREFTOMSORG ROGALAND.

Vårt mål er å arbeide for et omsorgssenter hvor pasi-

enter og pårørende kan få hjelp og støtte. Vi ønsker å tilby samtaler, råd og veiledning enten på omsorgssenteret eller hjemme hos pasienter og pårørende.

Barn og unge som pårørende er en viktig gruppe for oss og vi ønsker å tilby foreldre veiledning, hjelp og støtte, og samtaler med barn og unge der det er ønsket.

Videre vil det tilbys veiledning til skoler, skolefritidsordningen, barnehager og helsesøstre. Dette som en videreføring av tilbud som Kreftforeningen ga før de sluttet sin virksomhet i Rogaland. Vi skal bidra med at skole, barnehager og andre skal kunne gi best mulig støtte til hele familien når kreft rammer.

Det vil ytterligere være en viktig oppgave for Kreftomsorg Rogaland å drive undervisning/kurs for helsepersonell som møter kreftpasienter og pårørende.

Kreftomsorg Rogaland vil også, gjennom deltagelse i ulike prosjektgrupper, være med å bedre omsorgsarbeidet. Foreningen vil ha ansatt kreftsyrkepleiere som skal delta i utviklingen av dette arbeidet.

Omfanget av foreningens arbeid vil være avhengig av den økonomiske støtte vi kan få. KOR har mottatt gaver fra frivillige organisasjoner og foreninger og enkeltpersoner som har notert seg at vi skal videreføre oppgaven som Kreftforeningen avsluttet. Vi henvender oss nå til kommunene i Rogaland og til statlige organer som kan bidra til økonomien. Men kanskje er det viktigste å ha mange støttespillere. Vi ønsker å tilknytte oss medlemmer og henvender oss blant annet på denne måten til personer som vil være med å hjelpe. Du kan melde deg inn som medlem. Medlemskontingenten vil for 2007 være kr. 200,- for privatpersoner, kr. 500,- for familier og kr. 1.500,- for bedrifter. Vår bankkonto er 3201 39 44570. Du kan tegne deg som medlem på vår hjemmeside, eller kontakte oss pr. e-mail, telefon eller brev.

Vår adresse er Niels Juelsgt. 10, 4008 Stavanger, vår mailadresse: post@kreftomsorgrogaland.no og telefon 51 56 79 90 evt. telefon 475 00 440, 481 35 147, 909 18 756, 909 44 088, 905 56 257. Vår hjemmeside: www.kreftomsorgrogaland.no

ÅRETS PENSJONIST 2006

Eldrerådet har som formål å arbeide for at alle i Stavanger skal ha en verdig alderdom. Siden 1996 har det blitt delt ut pris til personer som i særlig grad har medvirket til at dette formål ble oppfylt. Eldrerådet inviterer med dette personer, lag og organisasjoner til å komme med forslag til «Årets pensjonist 2006»

Forslag sendes
Stavanger kommune
Politisk sekretariat, Eldrerådet
Pb 8001
4068 Stavanger

Frist for å komme med forslag er 30.04.07

REIDUN NORLEMANN ENDRESEN:

Ingen sier noe

Legen sier ingenting,
men klapper meg trøstende på hånden.

Søstrene har smil om munnen
og bekymring i øynene,
men de sier ingenting.

Barna mine fyller nattbordskuffen
med ting jeg aldri har bedt om,
retter på putene
og snakker over hodet på meg,
men de sier ingenting.

Tankene kommer ubedt
med mørket og ensomheten,
lar seg ikke fordrive
av små, lyserøde piller.
Stiller seg bare utenfor og ser på meg,
men de sier ingenting.

Den ukjente lister seg stadig nærmere.
Snart puster han meg i nakken,
men jeg vet ikke
om han er venn eller fiende,
for han sier ingenting.

Påsketreff i Kampen kirke

Lørdag 7. april kl. 14.00.

Andakt og musikk
v/Margrethe Ølberg

Servering av smørbrød og bløtkake.
Pris kr. 100,-. Bindende påmelding
innen 17 mars til Servicetorget
tlf. 51 84 04 00, eller til Kampen
kirke tlf. 51 50 24 12, 51 50 24 14

Beste hilsen for Kampen diakonitvalg

Tone Munkvik
sekretær

Benken

Benken står i hjørnet av en park -
den har opplevd vinter og snø,
men også blomster på mark.
Mennesker kommer og går forbi,
noen sykler – noen går på ski.
Noen setter seg ned en liten stund
for å finne hvile – kanskje for en blund.
Benken har fått høre barnegråt og latter,
den har opplevd mer enn både du og jeg fatter.
Benken er trofast den står der og venter,
på unge gutter og unge jenter.
På gamle damer med svikt i knærne,
på gamle herrer som vil så gjerne.
Benken står i hjørnet av en park...

Laila Vistnes

GRATIS PÅSKEKONSERT

for pensjonister og andre
i Domkirken

Onsdag 28 mars kl. 13.30

Program:

Se annonse senere i byens aviser

Arr: Domkirken og Eldrerådet

Seniorforbundet i samarbeid med Ingvars Reiser AS vil også i 2007 gi dere

**Opplevelsesturer gjennom Øst-
Europa og Romania som i september
og oktober -06, hvor vi besøkte
Berlin, Praha, Budapest og Bucuresti
med 80 reisedeltakere.**

Hvorfor satser Seniorforbundet også på reiser

Mange eldre er friske – men er ensomme
i hverdagen og har få eller ingen sosiale
tilbud. Seniorforbundet er opptatt med å
få igang flest mulig kulturelle aktiviteter
og langt flere møteplasser enn i dag. Vi
vil at eldre skal ha et verdig liv som gir
gleder. Derfor er det viktig å knytte
sammen nye sosiale nettverk – derfor
REISER – først og fremst *opplevelses-
turer. Hjelp mot ensomhet i hverdagen.*

Samarbeidsopplegg 2007

2 bussturer i mai og 2 turer i august og
september.

Nytt! Helseturer med fly + buss i
Romania april og oktober. Det er mange
fine og gode helsesentre med gode
fagfolk som kan ta seg av våre
«støle» kropper med et fantastisk
behandlingsopplegg.

**Nærmere info: Seniorforbundet
tlf: 902 62 691**

Vi vil også lage småturer rundt om
i Norge.

Geriatrisk rehabilitering og etterbehandling er forsømt

Av styreleder i Seniorforbundet,
tidligere fylkeslege Egil Willumsen

Storparten av alle seniorer og eldre er friske og selvhjulpne. De fleste må imidlertid forvente å få helseplager med alderen. Da kan de møte et av helsevesenets mest forsømte områder, geriatrien.

Stortingsmelding nr 25 (2005–2006)

Mestring, muligheter, mening ble lagt frem 22. september 2006. Den såkalte Omsorgsmeldingen inneholdt mange gode forslag til tiltak.

Seniorforbundet ønsker:

- All helse- og sosialutdanning må styrkes med relevant kunnskap i geriatri og rehabilitering.
- Rekruttering til geriatrisk spesialistutdanning av leger må økes.
- Det må opprettes forpliktende samarbeidsformer mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten for gjensidig rettleiding og overføring av kompetanse innen geriatri og rehabilitering.

Morgendagens helse- og omsorgstjenester vil møte brukere som stiller større krav og vil bestemme mer selv enn dagens brukere. Det er en utfordring for

utdanningsinstitusjonene å legge vekt på holdningspraksis med pasientens tilbakemeldinger som en god rettesnor. Det er derfor en stor utfordring for helse- og omsorgstjenestene å sørge for at hele livet kan føles verdifullt for hver enkelt pasient/bruker. Som pasient og bruker av tjenesten forventer en å bli møtt av fagfolk med høy kompetanse og gode holdninger. Det vil si at alle må behandles med respekt som et helt menneske, og ikke som et kasus eller en diagnose.

Geriatrici er klart et forsømt fagfelt i helsevesenet. Kunnskap om hvordan lidelser forløper og må behandles hos eldre, kan ofte være avgjørende for å vurdere hjelpebehov og bidra til god livskvalitet. Det er derfor bra at videreutdanning i geriatri og rehabilitering for høyskoleutdannet personell inngår i Regjeringens forslag om Kompetanseløftet 2015.

Med medisinsk rehabilitering forstår vi systematisk trening, opplæring og annen påvirkning av fysisk, psykologisk og sosial karakter av syke/skadede personer med det siktemål å bedre funksjons- og mestringsevne til minst det nivået vedkommende hadde før hun eller han ble syk eller skadet.

Geriatrisk rehabilitering er slike prosesser anvendt på eldre pasienter. Det er innlysende at slike rehabiliteringsprosesser finner sted i nært samarbeid med pasienten og dennes pårørende ut fra en avtale eller kontrakt.

Noe avhengig av sykdommens/skaddens karakter og alvorlighetsgrad er dette svært ressurskrevende behandling-er som krever *tverrfaglig ekspertise* fra legespesialist, sykepleier, fysioterapeut og ergoterapeut, logoped og psykolog som alle har kompetanse innenfor geriatrisk rehabilitering. ***De samarbeider i målrettet team.*** Andre fagfolk som proteseteknikere, synspedagog eller spesial-ekspertise innenfor området tekniske hjelpemidler m.v. trekkes inn etter behov.

Hele tiden er siktemålet at pasienten skal oppnå bedre funksjonsevne, fysisk og sosialt, slik at han eller hun kan oppnå bedre forutsetning for å mestre sin hverdag, hverdagslige gjøremål og daglige utfordringer, det vil si størst mulig grad av selvhjulpenhet, og meningsfull tilværelse.

Seniorforbundets utfordring:

Generelt er medisinsk rehabilitering dårlig utbygget i Norge, og når det spesielt gjelder geriatrisk rehabilitering er dette nærmest ikke eksisterende i vårt land.

Det er hensiktsmessig og rasjonelt at geriatrisk rehabilitering som her skissert finner sted i egne sykehus eller klinikker. Her kan det over tid etableres kompetansemiljøer med muligheter for videreutdanning og forskning.

I vårt naboland Sverige er situasjonen en helt annen, og noen tall kan illustrere det:

I Sverige er det pr. i dag ca 2500 senger for geriatrisk rehabilitering fordelt på mellom 20–30 klinikker eller sykehus med fra 100–300 senger.

I Sverige er det over 700 legespesialister i geriatrisk rehabilitering, og tilsvarende antall sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter m.v. med spisskompetanse i rehabilitering. I Norge har vi knapt 10% av dette.

Som kjent er folketallet i Sverige om lag det dobbelte av det vi har i Norge. Forskjellen er således formidabel.

Svenskene har mindre penger enn oss, men de har faktisk skjønt at investering i geriatrisk rehabilitering er lønnsomt både økonomisk, men ikke minst menneskelig sett ved at de på den måten kan gi eldrebefolkningen bedre og mer verdig behandling, ikke bare pleie og omsorg. Sverige har og vist at de gjennom systematisk satsing på geriatrisk rehabilitering kan redusere tallet på vanlige sykehussenger.

Det er dypt tragisk at vi i Norge er kommet i denne situasjonen.

For det første av hensyn til alle de eldre som kunne hatt en helt annen og bedre livssituasjon dersom de hadde fått bedre behandling som også innbefattet geriatrisk rehabilitering. For det annet fordi vi er kommet inn i en ond sirkel hvor vi ***ikke har kompetansemiljøer*** innen geriatrisk rehabilitering hvor vi kunne gi nødvendig utdanningstilbud til de ulike grupper fagfolk som ønsker å

---

tilegne seg kompetanse innenfor geriatrisk rehabilitering.

Så lenge vi ikke har egne sykehus eller klinikker for geriatrisk rehabilitering får vi ikke brutt den vonde sirkelen. Uten initiativ og tiltak nå vil eldreomsorgen vår fortsatt stå på stedet hvil med pleie/omsorg som eneste tilbud til et stadig økende antall eldre.

Det er disse hensynene som ligger bak Seniorforbundets ønske om å få etablert et eget spesialsykehus for geriatrisk rehabilitering her i området. Det må bygges opp et godt miljø slik at sykehuset kan gi et fullverdig utdannelsestilbud i geriatrisk rehabilitering til ulike yrkesgrupper.

Slik vil vi kunne bryte den onde sirkelen og skape ny giv i eldreomsorgen i hele regionen.

Det er lite realistisk å tenke seg at det kan etableres fullverdige geriatrisk rehabiliterings team i alle 14 sykehjem i Stavanger. Ingen av sykehjemmene i vårt område egner seg som sykehus til geriatrisk rehabilitering og etterbehandling.

Det er overstående betraktning som gjør at Seniorforbundet ser Gamle Stavanger Sykehus som det naturlige valg til geriatrisk rehabiliterings- og etterbehandlings sykehus. Her vil det bli 200–300 senger med et fullverdig miljø med topp kompetanse som kan bistå alle sykehjem i vårt område.

Med en nødvendig kompetanse slik at alle kan få fordelene av geriatrisk rehabilitering og etterbehandling enten ved sykehjemmene eller ved Gamle Stavanger Sykehus. Rehabilitering er nok et forsømt felt.

Rask igangsetting av rehabilitering i forbindelse med blant annet hjerneblødning, hjertelidelser og brudd er helt avgjørende for at pasienten skal bli mest mulig frisk og uavhengig av hjelp.

Etter behandling av eldre i sykehus har spesialhelsetjenesten et klart ansvar for å sette igang rehabilitering.

Førstelinjetjenesten må deretter få rette instruksjoner og informasjon om pasienten, slik at videre behandling og opptrening blir best mulig.

Seniorforbundet mener at Gamle Stavanger Sykehus vil være det rette geriatriske rehabiliterings- og etterbehandlings sykehus, med sin sentrale beliggenhet og flotte parkområder som gir mange muligheter, som også kan videreutvikles til beste for menneskers helse og livslyst. Det er god plass til et overbygget svømmebasseng. Det vil være et rikt aktivum for rehabilitering og etterbehandling.

Norge har ennå råd til en god eldreomsorg. Rehabilitering og etterbehandling er en god og viktig samfunnsinvestering. Seniorforbundet vil ha en aktiv eldreomsorg.

Egil Willumsens livsmotto: Livet er slutt når du er død. Men ikke før.

SKIPPER WORSE

SKIPPER WORSE MIDDAGSDISTRIBUERING

Skipper Worse AS bringer middag hjem på døren til de som ønsker eller trenger det. Det er næringsrik og variert kost ut fra valgfri meny.

Ring Nina Jæger Innvær for spørsmål eller bestilling: tlf. 51 56 43 44 eller nina.innvaer@skipper-worse.no

Menyen er å finne på www.skipper-worse.no

SKIPPER WORSE

HJEMSERVICE

Dette er en tjeneste for dem som har behov/ønske for en samtalepartner, en som stikker innom – en å gå tur med, hjelp til personlig hygiene, dusj etter behov, hjelp til matlaging, følge til tannlege, lege, apotek, offentlige kontorer, hjelp til rengjøring i hjemmet, klesvask m.m. Hjelp til med å gjøre hverdagen triveligere og enklere rett og slett.

Skipper Worse har fantastiske medarbeidere som har ansvar for denne tjenesten, slik at det blir stabilitet i det tilbudet du får av oss.

Vi tilbyr våre tjenester også på kveldstid og i helger.

Ta kontakt med oss for nærmere informasjon tlf. 51 56 43 30.

SKIPPER WORSE

SKIPPER WORSE LEDAAL

Ønsker alle velkommen til senteret vårt.

Vi har koselig kafe, hvor det serveres spennende gjærbakst, kaker, påsmurt mat og middag. Her kan du prate med andre, lese avis eller delta på de aktiviteter vi arrangerer. Det er konsert, andakt eller «Syng med oss» hvor alle er velkommen.

Har du lyst å gå på et kurs, delta i aktivtetsgruppe eller være med på noen av våre turer har vi mange tilbud. Hos oss finner du informasjon og brosjyrer.

Vi har også lokaler for utleie til bryllup, konfirmasjon, minnestund og feiring av årsmålsdager.

Se vår hjemmeside: www.skipper-worse.no

SKIPPER WORSE

SMÅJOBBSENTRAL

Formålet med Småjobbsentralen er å formidle rimelig arbeidskraft til enkle oppdrag til eldre og funksjonshemmede som trenger slik hjelp. Hensikten er også å fremme sosial kontakt og oppleve gleden ved å hjelpe andre.

Småjobbsentralen tar sikte på å formidle hjelp innen områdene: Sosial kontakt, gå ærender, småreparasjoner o.l. Arbeidsområdene vil bli utvidet i samsvar med etterspørsel og tilgang på hjelpere.

Vi er å treffe hver mandag og torsdag fra kl. 10.00 til 14.00, så ring oss på telefon 51 56 43 30.

Aktiviteter på Skipper Worsse sentrene etter 5. mars

Skipper Worsse Ågesentunet: Tlf. 51 58 14 57

- Mars 22. Kl. 13.00** Blomsterprat ved Synnøve Egeland fra Hagelaget
Mars 29. Kl. 12.00 Påskelunsj. kr. 80,- pr. pers.
April 26. Kl. 13.00 Sang og musikk ved Blix og Nygård, kr. 70,- pr. pers.
Mai 10. Kl. 13.00 Blomsterdekor ved Mester Grønn
Juni 14. Kl. 17.00 Grillfest med allsang/dans. Kr. 150,- pr. person

Skipper Worsse Tasta: Tlf. 51 54 13 47

- Mars 22. Kl. 14.00** En dags mobilkurs, påmelding
Mars 28. Kl. 12.00 Påskemiddag med andakt, underholdning. Servering av deilig lammestek med dessert og kaffe. – Trekning av vårens lotteri – påmelding
April 18. Vårfest – visesang med Svein Tang Wa
Servering av varmrett – etterpå dans ved Jans Trio – påmelding

PROGRAM «Den nyttige timen» kl. 10.30

- Mars 16.** Informasjon om medikamentbruk v/Siv Gausdal Eriksen, Apotek 1
April 13. Besøk på Rogaland Teater. OBS kl. 09.30.
Se bak kulissene/omvisning/orientering
April 27. Trolldomsprosess og kvinneforfølgelse på 1600-tallet ved Hans Eyvind Næss
Mai 11. Forslag til stell av inneplanter ved Edelweiss blomster

Skipper Worsse Madla: Tlf. 51 59 18 13

- Mars 6. Kl. 10.30** Mosjon og alder ved Lodvar Solholm
Mars 7. Kl. 12.30 St. Petersburg m.m. ved Leif Stangtun
Mars 28. Kl. 12.00 Påskemiddag med andakt ved sogneprest Atle Moe
April 16. Kl. 10.00 En dags kurs i Mobilbruk, påmelding
April 18. Kl. 12.30 Selvangivelsen 2006 for pensjonister ved Stavanger Ligningskontor
Mai 9. Kl. 12.30 «Ting og Tang fra oldtidens Egypt» ved Piers Crocker
Juni 6. Kl. 10.30 Vi fyller opp i egne biler, har en fin tur i parken og spiser en deilig lunch sammen etterpå

Skipper Worsse Ledaal: Tlf. 51 56 43 30

- Mars 18. Kl. 16.00** Sanger til søndagskaffen ved Harald Johnsen
Mars 21. Kl. 19.00 Mannekengoppvisning, Lions Club Gyda/Stavanger
Mars 23. Kl. 19.30 Dansekveld – påmelding
April 15. Kl. 18.00 Søndagsdans
April 22. Kl. 19.00 Sanger til søndagskaffen ved prest Harald Johnsen
Mai 17. Kl. 11.00 17. mai arrangementet i tradisjonens tro
Mai 20. Kl. 16.00 Sanger til søndagskaffen ved prest Harald Johnsen

---

SKIPPER WORSE

SENIOR REISER 2007

Bli med på spennende reisemål til:

Dagstur til Haugaland og Karmøy

Langfredag 6. april

Samarbeid med Haga Nor Reiser

Påmelding: Snarest

Tur til Fyn og Skagen

Avreise: 6. til 12. juni

Samarbeid med Haga Nor Reiser

Påmelding: Snarest og innen 1. mai

**Skottland med Glasgow, Edinburgh, Nairn, Aberdeen
og Military Tattoo**

Avreise: 18. til 27. august

Samarbeid med Haga Nor Reiser

Påmelding: Snarest og innen 1. mai

**Ta kontakt med Senior Reiser tlf. 51 56 43 30
for nærmere informasjon**

Forts. **Aktiviteter på Skipper Worse ...**

FELLES BUSSTURER:

Onsdag 25. april

arrangerer alle sentrene felles busstur til å bli kjent i Hå kommune. Guide Tobias Skretting, reiseleder Njål Vadla. Ta kontakt med nærmeste senter for informasjon og påmelding. Pris kr. 390,- pr. pers.

Onsdag 30. mai

arrangerer alle sentrene felles busstur til Arboretet med omvisning og program. Ta kontakt med nærmeste senter for informasjon og påmelding.

Kurs som starter opp etter 5. mars 2007:

Bilfører 65 +	– start 7. mars	– Skipper Worse Ledaal
Båtførerkurs kveld m/sjøtur	– start 13. mars	– Skipper Worse Ledaal
Glassfusing	– start 28. mars	– Skipper Worse Madla
Internett nyb.	– start 11. april	– Skipper Worse Ledaal
Bilfører 65 +	– start 11. april	– Skipper Worse Ledaal
Windows/tekstbeh. Oppfriskn.	– start 12. april	– Skipper Worse Ledaal
Mobilkurs nybegynnere	– start 16. april	– Skipper Worse Madla
Glassfusing	– start 25. april	– Skipper Worse Ågesentunet
Mobilkurs nybegynnere	– start 11. mai	– Skipper Worse Ledaal
Spansk nyb. intensiv	– start 11. juni/2 uker	– Skipper Worse Ledaal
Windows/tekstbeh. intensiv	– start 11. juni/1 uke	– Skipper Worse Ledaal
Spansk for å reise intensiv	– start 12. juni/2 uker	– Skipper Worse Ledaal
Båtførerkurs helg	– start 15. juni	– Skipper Worse Ledaal
Internett nyb. intensiv	– start 18. juni/1 uke	– Skipper Worse Ledaal

Skreddersydde kurs for private:

Hva med å invitere venner, kollegaer, klubben, foreningen etc. med på kurs?

For grupper på minimum 5 personer kan vi tilby skreddersydde kurs innen språk, data, kunstfag og ulike typer hobbykurs.

Kursopplegg skreddersys etter den enkelte gruppes behov. Undervisningen kan foregå på dag og kveld i våre lokaler etter ønske.

Kontakt kursansvarlig Tone Sletten Ånestad, tlf. 51 56 43 38 for mer informasjon.

Solstrålar søkjast!

Vi treng frivillige på Bergåstjern Sjukeheim, omsorgsbustadar og dagsenter.

Aktuelle oppgåver:

Historiegruppe

Treff for menn

Bingovert

Hjelp ved sosiale tilstellingar

Turvennar

Besøksvenn

Trim

Baking

Kafefølgje

Lesing

Eller kanskje du sjølve har noko du ynskjer å gjere?

Interessert?

Ta kontakt med frivillighetskoordinator på tlf. 51 90 69 84

Jonathan

Jeg har en fjærkledd venn,
som jeg kaller Jonathan,
og ofte i mot kvelden
får jeg besøk av ham.

Han er en vanlig måke,
men dog litt spesiell.

Hans landingsplass - en gatelykt,
benytter han hver kveld.

Men vinterstid er dette
en kjølig landingsplass.

Da står han der og bytter ben
på lampekuppelens glass.

Han vet jeg gjerne ser ham her,
min Cassanova kledd i fjær.

Han pusser seg og pynter seg,
og sender skjelske blick til meg.

Jeg tror han er en sjarlatan,
min kjære skøyer Jonathan.

Unni Rødland

Eldres Hus

Kongsgt. 43 – tlf. 51 50 72 71

Kafé:

Mandag til lørdag kl. 10.00–14.00
Grøtservering lørdager

Frokost:

1. tirsdag i hver måned

Internettkafé:

Mandag til lørdag kl. 10.00–14.00

Rådgivningskontor:

Mandag til fredag kl. 10.00–12.00

Alle er velkommen til Eldres Hus!

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE

P.P.

Returadresse:

«Mortepumpen»

Eiganes og Tasta helse- og sosialdistrikt

Løkkeveien 99, postboks 55 – 4001 STAVANGER

**Vi satser på god
kvalitet og service**

Stavanger Helsebutikk

- **Sykeartikler**
- **Hjelpemidler for funksjonshemmede**
- **Førstehjelpsutstyr**
- **Stomiutstyr**
- **Inkontinensutstyr**

Lars Hertervigsgt. 3 – 4001 Stavanger
Rett over Straen Senteret. Telefon: 51 52 35 31